

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 67

DET CIVILE VETERINÆRVESEN

1933

(SERVICE VÉTÉRINAIRE CIVIL 1933)

UTGITT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVESEN

Drammens Folkebibliotek

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1935

Pris: kr. 1.25.

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1933.

- Nr. 1. Norges industri 1931. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 2. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1930. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 3. Norges jernbaner 1931/32. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 4. Det civile veterinærvesen 1931. (*Service vétérinaire civil.*)
- 5. Norges handel 1931. (*Commerce.*)
- 6. Meieribruk i Norge 1931. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1931.*)
- 7. Norges kommunale finanser 1930—1931. (*Finances des communes.*)
- 8. Sjømannstrygden 1930. Fiskertrygden 1930. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 9. Norges telegrafvesen 1931—1932. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 10. Norges postvesen 1932. (*Statistique postale.*)
- 11. Industriarbeidertrygden. Ulykkestrygden 1930. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 12. Norges handel 1932. (*Commerce.*)
- 13. Norges fiskerier 1931. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 14. Norges private aktiebanker og sparebanker 1932. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1932.*)
- 15. Norges bergverksdrift 1932. (*Mines et usines.*)
- 16. Landbruksareal og husdyrholt 1933. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1933. Recensement représentatif.*)
- 17. Folketellingen 1. desember 1930: IV. Samer og Kvener. — Andre lands statsborgere. — Blinde, døvstumme, åndssvake og sinnessyke. (*Recensement du 1er décembre 1930: IV. Lapons et Quaines. — Sujets étrangers. — Aveugles, sourds-muets, idiots et aliénés.*)
- 18. Gårdbrukernes og småbrukernes formue og gjeld. Efter skatteligningen for 1932—33. (*Fortunes et dettes des propriétaires et des petits propriétaires d'après l'évaluation communale des revenus et des fortunes 1932—33.*)
- 19. Norges industri 1932. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 20. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1931. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 21. Forsikringsselskaper 1932. (*Sociétés d'assurances.*)
- 22. Syketrygden 1932. (*Assurance-maladie.*)
- 23. Rekruttering 1928. (*Recrutement.*)

Trykt 1934:

- Nr. 24. Folketellingen 1. desember 1930: V. Folkmengden fordelt etter kjønn, alder og ekteskapelig stilling. (*Recensement du 1er décembre 1930: V. Population répartie par le sexe, l'âge et l'état civil.*)
- 25. Norges jernbaner 1932—1933. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 26. Stortingsvalget 1933. (*Élections en 1933 pour le «Storting».*)
- 27. Norges kommunale finanser 1931—1932. (*Finances des communes.*)
- 28. Meieribruk i Norge i 1932. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1932.*)
- 29. Telegrafverket 1932—1933. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 30. Sjømannstrygden 1931. Fiskertrygden 1931. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 67

**DET CIVILE
VETERINÆRVESEN**

1933

(SERVICE VÉTÉRINAIRE CIVIL 1933)

UTGITT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVESEN

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1935

- For årene 1889—1898 se Norges Offisielle Statistikk, rekke III.
- For årene 1899—1903 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IV, nr. 24, 57, 70, 89 og 116.
- For årene 1904—1911 se Norges Offisielle Statistikk, rekke V, nr. 15, 36, 65, 83, 112, 141, 173 og 201.
- For årene 1912—1918 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VI, nr. 13, 39, 71, 96, 121, 148 og 184.
- For årene 1919—1923 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VII, nr. 22, 43, 90, 141 og 182.
- For årene 1924—1930 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII, nr. 16, 49, 64, 85, 111, 150 og 175.
- For årene 1931 og 1932 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IX, nr. 4 og 34.

Innholdsfortegnelse.

(*Sommaire*).

I. Veterinærvesenet i 1933.

(*Du service vétérinaire en 1933*).

	Side (Page)
A. Almindelig oversikt (<i>Vue générale</i>)	1
Tabell I. Enkelte sykdommers forekomst i de forskjellige fylker 1933	2
B. De enkelte sykdommer (<i>Les maladies différentes</i>)	3
1. Miltbrand	3
2. Ondartet katarrfeber	4
3. Raslesyke	5
4. Bråsott	5
5. Svinesyke og svinepest	6
6. Rødsyke og knuterosen	6
7. Smittsom anæmi hos hesten	6
8. Tuberkulose	6
9. Kverke	9
10. Smittsom kasting	11
11. Blodurin hos storfe	11
12. Forskjellige sykdommer	12—34
Tabell II. Husdyrsykdommer artsvis	36
Tabell III. Husdyrsykdommer fylkesvis	40
Hos hest	40
» storfe	42
» sau	44
» gjet	46
» svin	48
» hund	50
» katt	52
» fjærfe	54
» andre dyr	54
Tabell IV. Antall autoriserte dyrlæger i Norge 1934 . . .	58
Utførsel og innførsel av husdyr	59
Bevilgninger i budgetterminen 1933—1934	60

II. Kjøttskontrollen i 1933.

(*L'inspection de la viande en 1933*).

	Side (Page)
Almindelig oversikt (<i>Vue générale</i>)	62—64
Tabell A. Antall slakt på stasjonene	65
Tabell B. Antall slakt, 2nen klasse, på stasjonene	66
Tabell C. Antall slakt, kassert, på stasjonene	67
Tabell D. Antall slakt kontrollert utenfor stasjonene	68
Tabell E. Sammendrag for 1933	70
Tabell F. Årsaken til 2nen klasses stempling og kassasjon . .	72
Tabell G. Tønnekjøttskontrollen i 1933	73
 Bilag:	
Nugjeldende bestemmelser angående innførsel av levende dyr m.v.	74

I.

Om veterinærvesenet 1933.

A. Almindelig oversikt.

Ifølge de fra dyrlægene innkomne årsberetninger er der i årets løp behandlet hos:

Hest	45 366	sykdomstilfeller
Storfe	144 990	—
Sau	8 335	—
Gjet	2 791	—
Svin	46 206	—
Hund	15 091	—
Katt	1 424	—
Fjærfe	4 667	—
Andre dyr	15 735	—

Av de behandlede dyr angis å være døde og drepte:

Hester	1 748
Storfe	7 091
Sauer	396
Gjeter	96
Svin	3 584
Hunder	1 410
Katter	305
Fjærfe	842
Andre dyr	765

Antallet av de av dyrlægene behandlede sykdomstilfeller var i etternevnte år:

1890	46 091	1923	219 583
1900	71 438	1924	258 095
1910	146 537	1925	293 509
1915	204 416	1926	248 315
1916	167 733	1927	232 491
1917	204 076	1928	234 257
1918	231 168	1929	243 648
1919	235 831	1930	265 787
1920	243 715	1931	260 626
1921	246 589	1932	283 624
1922	219 047	1933	284 605

Tabell I.

Enkelte sykdommers forekomst i de forskjellige fylker i 1933.

(Relevé des diverses maladies par départements).

Fylke. (Département)	Miltbrand (Anthrax)	Raslesyke (Sarcophysema bovis)	Bråsott (Gastronycosis ovis)	Ondartet katarrifever (Coryza gangraenosæ boni)	Lungesyke hos hesten (Pleuro-pneumonia contagiosa equi)	Svinepest ² (Pestis suum)	Rødsyke og knuterosen (Morrhæus ruber)	Kverke (Adenitis contagiosa equi)	Smittsom anemi hoshesten (Anaemia infect. equi) ¹
Oslo.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	4	2	20	11	1714	40	-	-	-
Østfold	9	-	13	-	1169	53	-	-	-
Buskerud	3	-	35	-	1142	47	-	-	-
Vestfold	3	-	9	-	446	5	-	-	-
Hedmark	11	9	73	-	1763	11	9	-	-
Opland	1	2	52	-	1282	22	-	-	-
Telemark	3	-	11	-	494	9	-	-	-
Aust-Agder	4	-	8	-	192	3	-	-	-
Vest-Agder	-	1	11	-	50	-	-	-	-
Rogaland	9	3	13	-	225	-	-	-	-
Hordaland	3	7	9	21	81	-	-	-	-
Bergen	-	-	1	-	4	-	-	-	-
Sogn og Fjordane.	-	5	22	25	180	-	-	-	-
Møre og Romsdal	2	-	3	32	331	5	-	-	-
Sør-Trøndelag	-	-	16	39	638	4	-	-	-
Nord-Trøndelag	1	-	-	35	799	-	-	-	-
Nordland	1	-	12	-	110	-	-	-	-
Troms	-	5	3	-	28	1	-	-	-
Finnmark	-	-	2	-	4	6	-	-	-
I alt (total)	54	29	152	415	2	-	10663	206	9
1932	92	42	65	406	-	-	9819	264	8
1931	100	29	45	397	2	-	9348	475	4
1930	138	27	111	353	3	100	12640	760	15
1929	60	32	79	288	109	6	10901	1211	26
1928	98	29	60	375	3	-	8631	1603	62
1927	77	30	78	400	-	-	9307	1910	34
1926	76	25	53	300	-	23	12482	1631	29
1925	98	19	53	277	3	275	11025	1430	39
1924	192	22	48	321	7	135	11348	2162	75
1923	111	29	59	438	5	158	10248	1220	73
1922	62	31	53	465	29	27	9699	1388	74
1921	62	27	104	511	22	80	11885	2031	57
1920	53	25	77	522	47	23	12201	4075	-
1919	82	31	73	513	459	155	10034	431	-
1918	75	25	63	472	532	83	9734	5069	-
1917	62	40	106	537	1196	147	8955	4430	-
1916	104	45	97	489	260	106	5074	1955	-

¹⁾ Angrepne eller mistenkte.²⁾ Fra 1916 til og med 1925 også innbefattet svinesyke.

Sundhetstilstanden blandt husdyrene i 1933 karakteriseres av største parten av landets dyrlæger som meget tilfredsstillende. Som det vil fremgå av tabell I har i 1933 ingen av de ondartet smittsomme sykdommer hatt noen faretruende utbredelse likesom landet også dette år har gått fri for de fryktede dyrefarsotter som kvegpest, munn- og klovsyke, hundegalskap, snive o. s. v.

Flere dyrlæger innberetter imidlertid at fordørelsessykdommer i visse trakter har forekommet forholdsvis hyppig, hvilket etter deres mening skulde skyldes sterkere foring med rå poteter.

Overførel av enkelte sykdommer som miltbrand, kopper og ringorm fra dyr til mennesker har i dette kalenderår også funnet sted i en rekke tilfeller.

B. Om de enkelte sykdommer.

1. Miltbrand.

I året 1933 har miltbrand optrådt med 54 tilfelle; derav 47 tilfelle hos storfe, 3 hos hesten og 4 hos svinet. Som det delvis vil kunne sees av tabell I, har antallet tilfelle siden 1930 tatt temmelig meget av således at antallet i dette beretningssår — når undtas 1920 — er det laveste som er forekommet i de siste 20 år. Grunnen til den forholdsvis store svingning i antallet av de sporadiske tilfelle av miltbrand er meget vanskelig å angi.

Distriktsdyrlæge *J. Grøholt*, Løten, innberetter, at det i en større storfebesetning, hvor miltbrand hadde forekommet i det siste med et par tilfelle, døde en ku 8 mai, hvor det ved obduksjon konstatertes at dødsårsaken var miltbrand. Dyrlægen skriver i den anledning:

En kvie, som stod ved siden av den døde ku, var samtidig angrepen av sykdommen. Temp. 41,3. Da man hadde forskaffet sig miltbrandserum, blev kvien injisert subcutant med 60 cm.³ serum. Neste dag var den frisk. — 17 mai blev atter en ku syk. Temp. 40,3, 60 cm.³ serum subcutant injisert. Frisk. — 3 juni en ku syk. Temp. 40,8. Injisert samme dosis. Frisk. — 4 juni en ku syk. Temp. 40,4. Injisert. Frisk. — 1 juli en ku syk. Temp. 40,3. Injisert. Frisk.

To av de angrepne dyr reagerte voldsomt etter injeksjonen. Den ene lå komatos i flere timer. Hos de friske fremkom ingen reaksjon. Da man fikk det inntrykk at serummet hadde en utmerket kurativ og forebyggende virkning, henvendte jeg mig til veterinærdirektøren med anmodning om å få tilsendt serum så den resterende del av besetningen, som ikke hadde vært syke, kunde bli sprøitet, hvilket blev etterkommet. Injeksjonen blev foretatt den 5 juli s. å., og siden har der ikke vist seg noe tegn på sykdommen.

Distriktsdyrlæge *H. Stenersen*, Sarpsborg, meddeler:

Det har sin interesse å meddele, at i det ene av anførte miltbrandstilfeller gjaldt det en ko som hadde kalvet for ett døgn siden og som var blitt syk, tilsynelatende lidende av melkefeber, idet den viste de for denne sykdom karakteristiske symptomer. Den blev også behandlet for melkefeber. Den kreperte imidlertid

ca. 10 timer efter. Ved obduksjon og mikroskopi kunde med sikkerhet konstateres miltbrand, og kadaveret blev opbrent. Det vilde ellers være gått til revemat eller annen dyreføde og dermed avstedkommet miltbrand spredt til andre dyr.

Distriktsdyrlæge J. Selnæs, Bergen, meddeler:

Egentlig miltbranddistrikter har vi ikke her, men i år optrådte et par tilfeller i utmarken, hvor der for ca. 30 år siden optrådte miltbrand. Av en eldre kvinne fikk jeg opplyst, at enkelte kadavere den gang ble veltet ut i en hengemyr og kastet sten på for å få kadaverne til å synke. Stedet var utilgjengelig i almindelege år for folk og fe. I år hadde vi imidlertid en ualmindelig tørr sommer så all mark tørret inn; på den omtalte myr spirte gresset frem, og det var naturlig at enkelte dyr søkte der hen, når den øvrige mark var avbrent. Noen annen forklaring kan jeg ikke gi hvorfra smitten skriver sig.

Distriktsdyrlæge F. V. Holmboe, Stavanger, anfører følgende om et tilfelle av halsanthrax:

Grisen blev bragt inn med den beskjed at den hadde fått en hevelse i halsen og at det så ut som den hadde kusma. På hevelsen var opstått en bulla som brast, hvorved var dannet et urent sår. Mikroskopi fra denne viste en blandingsinfeksjon hvoriblandt miltbrandlignende staver. Tilfeldigvis var dyrlæge Hellesnes fra Veterinærklinikken til stede. Vi podet en mus med skrap, og musen døde etter 24 timer. I musen påvistes ren antraks. Grisen levet i 8 dager.

2. Ondartet katarrfeber.

Ondartet katarrfeber blev fra 1 januar 1932 overført fra de ondartet smittsomme husdrysksydommer til de mildere smittsomme husdrysksydommer uten det kan sees at dette forhold har avstedkommet noen større fluktuasjon i de anmeldte tilfellers antall (se tabell I).

Dyrlæge S. T. Wang, Østre Toten, meddeler:

Av mildere smittsomme sykdommer er konstatert 3 — tre — tilfeller av ondartet katarrhalfeber, alle på samme gård. Behandlingen blev etter overenskomst med eieren, som viste stor interesse for sykdomstilfellene, foretatt med henblikk på teorien om en eventuell avitaminose (mangelsykdom) som årsak. Alle tre dyr blev isolert så godt som det etter forholdene lot sig gjøre, og blev foret etter en forholdsvis enkel opsatt forskrift. Denne bestod i ca. 15 l. nysilt melk pr. dag pr. dyr, godt, kraftig høi og litt alm. mineralnæring: ca. 15 gr. pr. dyr pr. dag.

På denne foring stod dyrene ca. 1 måneds tid. Resultatet var forbløffende, idet alle tre dyr kom sig betraktelig i huld, mens hornhinnebetendelsen gav blindhet i alle tre tilfeller. Efter å ha stått på alm. foring en tid, blev alle tre dyr slaktet, og kjøttet, der viste sig å være av meget fin kvalitet, blev anvendt av eieren selv, som var meget tilfreds med resultatet.

Distriktsdyrlæge O. Skjerven, Trysil, skriver bl. a.:

Av ondartet katarrfeber forekom i året 2 tilfelle. Det ene tilfelle inntraff opp i Fæmundstrakten, og på grunn av avstanden og den sannsynlige dårlige prognose, vart det ikke høve til å undersøke eller behandle dyret. Det blev slaktet. — Det andre tilfelle — ei 4 år gl. ku i Vestby — vart undersøkt og behandlet. Tilfellet var helt typisk med conjunctivit, ceratit og rhinit, men uten

lungesymptomer. Kua vart behandlet med to intravenøse glucoseinjeksjoner med noen dagers mellemrum, dertil med mineraler, melasse og vitaminer. Kua kom sig i løpet av 14 dager. Så slapp medisinen op og kua var foruten tilskudd en tid, men vart etter sjuk, med blakke auger og neseflod, krummet ryggen, skolv og slutta å ete. Ved fornyet behandling med mineraler, vitaminer og melasse kom kua sig helt i løpet av 10 dager.

Distriktsdyrlæge I. Flønæs, Rissa, meddeler herom:

Av katarrfeber behandledes 3 typiske tilfeller — og alle kom sig. To av dyrene — en voksen ku og en ca. 15 mdr. gl. okse — hadde meget sterkt angrepne øine og neseslimhinner og betydelige kramper. De fikk som medikament nokså store mengder creta alba med litt acid. arsenicos. og kom sig ganske fort. Jeg er tilbøelig til å tillegge calciumngivningen noen betydning, og har også tidligere ymtet om noen virkning av nevnte medikament ved denne lidelse; men de behandlede tilfeller er selvfølgelig for få til å dra bestemte slutninger av.

Distriktsdyrlægen i Vesterålen, K. A. N. Rutlin, anfører:

Av ondartet katarrhalfeber forekommer hvert år sporadiske tilfelle. Et tilfelle jeg tilså i sommer var ekstraordinært. Hele munn, svelg og nesehinnen var belagt med tykke, forråtnede membraner der gav en fryktelig stank. Under beleggene var slimhinnene sterkt svulne, røde og irriterte, ut av munnen fløt luftblandet spytt i store mengder. Kua hadde enn videre conjunctivitis og lys-skyhet, men ingen keratitis på det tidspunkt jeg tilså den — ca. 7 dager etter sykdommens utbrudd; videre enteritis og sterkt stinkende diarrhoe. Juret, spenne og bukveggen var et eneste ulcererende sår. Tilfellet blev tydet som et angrep av ondartet katarrhalfeber og kukopper samtidig. Kuene på nabogården hadde også kopper. Kua kom sig merkelig nok, men blev ifølge eierens oplysning blind.

Distriktsdyrlæge J. J. Gjøvik, Opdal i Sør-Trøndelag, fremholder følgende angående de offentlige bestemmelser vedrørende denne sykdom:

Av mildere smittsomme sykdommer har det som almindelig vært endel tilfeller; således av ondartet katarrfeber, men på langt nær alle tilfeller blir anmeldt nu etterat denne sykdom er henført til de mildere smittsomme sykdommer. De angrepne dyr blir ofte slaktet og går i revene, hvilket må sies å være ganske fornuftig i betrakning av denne sykdoms utgang med stor mortalitet.

3. R a s l e s y k e.

Denne sykdom er konstatert i 29 tilfelle, derav oppgis 25 døde og 2 drepte. Som sedvanlig forekommer den vesentlig i visse trakter på Vestlandet og Oplandene (se tabell I).

4. Bråsott.

Bråsott har optrådt i 152 tilfelle, derav er 144 døde og 6 drepte. Denne sykdom gir inntrykk av å være sterkt stedbundet, idet den nesten utelukkende forekommer på Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge, mens Østlandet og Sørlandet omrent alltid er fri. I de siste 20 år har det ikke vært innmeldt så mange bråsotttilfeller som i dette beretningsårs.

5. S v i n e p e s t o g s v i n e s y k e.

Svinepest har heller ikke i 1933 optrådt her i landet. Som tabell I viser har sykdommen ikke vist sig i Norge siden 1930, da den optrådte i Telemark fylke med 100 tilfelle. Svinesyken — eller den smittsomme lungebetendelse hos smågriser — er av dyrlægene påtruffet i 2024 tilfelle med 149 drepte og døde. Sykdommen forekommer især i Akershus fylke.

Stadsdyrlæge *H. P. Jensen*, Haugesund, meddeler:

På en gård i Skåre forekom en sykdom som lignet sterkt på svinesyke. Denne sykdom har så vidt vites ikke forekommet her i distriktet. Besteningen bestod av ca. 100 griser. Herav døde i løpet av ca. 14 dager 7 griser — i alderen 2—4 måneder gamle. Ved obduksjon av 2 griser, som blev sendt mig til undersøkelse, fantes: Pericarditis med gullige fibrineutsvedninger og rikelig fibrinebelegninger på pleura costales. I lungene utbredt dobbeltsidig pneumoni.

Organer ble innsendt til Veterinærinstituttet, hvor der ble foretatt mikroskopisk undersøkelse og podning på mus. Ved førstnevnte fantes ingen bakterier, og podningen gav negativ reaksjon. Serum ble imidlertid sendt til forsøk, men da dette ankom var sykdommen ophört — de 2 sist angrepne var blitt friske igjen, hvorfor eieren ikke ønsket serumbehandling foretatt. Siden har sykdommen ikke optrådt i besetningen.

6. R ø d s y k e o g k n u t e r o s e n.

Denne sykdom er ikke alene den mest utbredte smittsomme svinesykdom, men tillike den mest utbredte smittsomme husdyrsykdom i sin almindelighet; den forekommer i ca. 10 000 tilfelle år om annet (se tabell I). Iår er der innberettet om i alt 10 663 tilfelle; av disse opgis 107 drepte og 268 døde. Den forholdsvis lave mortalitet (3,5 pct.) skyldes for en vesentlig del utvilsomt det meget virksomme rødsyke-serum, som nu så å si benyttes ved enhver given anledning.

7. S m i t t s o m a n æ m i h o s h e s t e n.

Av tabell I i denne og de foregående års beretninger vil sees, at den smittsomme anæmi hos hesten i de siste år kun har optrådt i ganske få tilfelle innen Hedmark fylke.

8. T u b e r k u l o s e.

Man har i 1933 mottatt innberetning om tuberkulinundersøkelser av storfe som tabellen på side 7 viser:

Det er i 1933 undersøkt 131 besetninger mer enn i 1932. Antallet av undersøkte dyr er i 1933 424 mer enn foregående år (en stigning på 6,45 pct.). Som tidligere er tub.undersøkelse på off. bekostning bare innvilget i de tilfeller hvor det ved offentlig kjøttkontroll eller på annen måte er påvist tuberkulose i slakt eller når det har foreligget oplys-

ninger som har gitt berettiget grunn til å anta at en besetning er tuberkuløs eller har vært utsatt for særlig smittepåkjenning. Dessuten er undersøkelser på offentlig bekostning foretatt i den nødvendige utstrekning av de besetninger som er satt under tilsyn som tuberkuløse.

Samlet antall besetninger og dyr som er prøvet med tuberkulin i 1933.

Fylke	Antall besetninger		Antall dyr	
	I alt	Hvorav på offentlig bekostn.	I alt	Hvorav på offentlig bekostn.
Østfold	69	8	866	247
Akershus	70	5	1525	156
Hedmark	29	6	938	289
Opland	48	24	790	590
Buskerud	56	33	568	294
Vestfold	32	12	920	318
Telemark	8	—	9	—
Aust-Agder	6	—	9	—
Vest-Agder	4	—	4	—
Rogaland	15	3	66	53
Hordaland	32	4	224	44
Sogn og Fjordane	7	4	45	33
Møre og Romsdal	14	1	14	7
Sør-Trøndelag	88	14	379	118
Nord-Trøndelag	17	—	72	—
Nordland	9	2	38	10
Troms	136	1	508	2
Finnmark	4	2	31	5
Tilsammen	644	119	7006	2166

I de tuberkuløse besetninger har det i årets løp reagert i alt 490 dyr — eller 12,62 pct. Av det samlede antall undersøkte dyr har det reagert 6,98 pct.

Det er i 1933 erklært som tuberkuløse i alt 43 nye storfebesetninger, 389 svinebesetninger og 22 hønsebesetninger.

M. h. t. fordelingen på de enkelte fylker, tuberkulinprøver, bekjempelse ved nedslaktning og frigivelse av besetninger henvises til tabell side 8 og 9.

Forsåvidt angår bekjempelsen av tuberkulosen i svinebesetningene har eierne — som tidligere — vært tillatt å fore grisene frem til slakt, hvoretter desinfeksjon av grisehuset eller vedkommende gård har funnet sted.

Hønsebesetningene er for de fleste vedkommende slått ned i sin helhet og desinfeksjon foretatt.

Som primære tilfelle er det ved samtlige offentlige slaktehus og kjøttskontrollstasjoner påvist tuberkulose i 34 slakt, hvilket utgjør 0,017 pct. av det samlede antall kontrollerte kjøttskrotter — kalver undtatt. De 331 tilfelle (se tabellen side 10) hithører fra besetninger

Oversikt vedrørende bekjempelsen

Fylke	Antall erklært tuberkuløse											
	størfe				svin				fjærfe			
	besetn.		antall dyr i besetn.		besetn.		besetn.		besetn.		besetn.	
Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1933	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1933	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1933	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1933	Tils.	Tils.
Ostfold	14	6	20	318	204	522	9	20	29	1	-	1
Akershus	19	8	27	620	289	909	40	37	77	-	-	1
Hedmark	10	4	14	425	102	527	11	20	31	1	-	1
Oppland	30	12	42	788	203	991	5	5	10	-	-	-
Buskerud	8	3	11	112	24	136	-	2	2	1	-	1
Vestfold	7	6	13	192	389	581	11	7	18	1	2	3
Telemark	-	-	-	-	-	-	3	1	4	-	-	1
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Vest-Agder	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rogaland	1	-	-	1	19	-	19	87	293	380	25	17
Hordaland	1	2	3	12	22	34	-	-	-	-	2	2
Sogn og Fjordane	2	-	2	27	-	27	-	-	-	-	1	1
More og Romsdal	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	2
Sør-Trøndelag	5	1	6	111	3	114	3	2	5	-	-	-
Nord-Trøndelag	-	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-
Nordland	1	1	2	21	1	22	-	-	-	2	-	2
Troms	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finnmark	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt	98	43	141	2645	1237	3882	171	389	560	35	22	57

hvor tuberkulosebekjempelsen er iverksatt ved nedslaktning etter forutgående tuberkulinprøve. Regnes disse med blir tuberkuloseprosenten m. h. t. kontrollerte slakt 0,18 pct.

Storfe nedslaktet som tuberkuløse og delvis erstattet av det offentlige.

År	Nedslaktet storfe			
	I alt	med erstatningsbidrag		
		antall dyr	beløp	kr.
1933.....	498	300	16 362,54	

I gjennemsnitt er det således utbetalt kr. 54,54 for hvert dyr hvor nedslaktning har funnet sted med bidrag av det offentlige.

av husdyrtuberkulosen.

Tuberkulinprøve						Bekjempelse ved nedslaktn.						Frigitte besetn.			Tuberkul. besetn. ved årets utg.				
storfe						storfe													
besetn.	dyr	reage-rende				besetn.	dyr												
Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1933 Tils.	Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1933 Tils.	Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1933 Tils.				Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1933 Tils.	Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1933 Tils.												
5	5	10	103	176	279	2	51	53	1	6	6	2	53	4	16	29	1		
8	8	16	241	289	530	51	88	139	3	9	78	63	141	1	26	77	-		
5	4	9	271	102	373	54	29	83	2	4	6	21	29	50	1	13	31	1	
15	8	23	343	181	524	58	47	105	7	6	6	71	45	116	7	35	10	-	
4	3	7	87	24	111	6	7	13	3	3	6	15	10	25	4	7	2	1	
3	7	10	117	397	514	3	85	88	2	7	9	6	85	91	-	13	18	3	
																4	1	1	
	1	1	20	-	20	2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	380	-	42	
	2	2	-	22	22	5	5	5	2	2	2	2	2	2	2	3	-	2	
	2	2	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	
	2	1	3	20	3	23	-	-	2	1	1	2	10	3	13	5	5	3	
	1	1	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
45	39	84	1224	1194	2418	176	314	490	20	34	54	205	293	498	20	-	121	560	57

9. Kverke.

I 1933 er kverke i alt forekommert i 206 tilfeller, derav opgis kun 3 å være døde. Hvis man tar for sig samtlige statistiske beretninger om veterinærvesen helt siden 1889, da den begynte å utkomme her i landet, viser det sig, at det nuværende antall inntrufne tilfeller av kverke kun er en brøkdel av det antall som blev innberettet for noen år tilbake og som i allfall holdt sig så noenlunde konstant alle år bakover. Det ser derfor ut som om denne smittsomme hestesykdom er ved å ebbe ut eller befinner seg «i en bølgdal». Den har især forekommert i Akershus, Østfold og Buskerud fylke, men ingen av dyrlægene omtaler den særlig i sine beretninger for 1933.

**Innkomne rapporter fra offentlige
kjøttkontrollstasjoner om påtruffet tuberkulose i 1933.**

Kjøttkontrollstasjonens navn	Storfe			Svin	Fjærfe		
	Antall kontrol- lerte storfe- skrotter – kalver undtatt	Antall tilfeller					
		I alt	Efter forut- gående tub.- prøve				
Ålesund	5 868	—	—	—	—		
Arendal	1 927	—	—	—	—		
Bergen	31 529	2	1	—	—		
Bodø	1 542	—	—	—	—		
Drammen	6 633	1	1	—	—		
Fredrikstad V.	3 106	2	2	—	—		
Fredrikstad Ø.	457	—	—	—	—		
Gjøvik	1 367	—	—	—	—		
Halden	3 185	30	26	—	—		
Hamar	1 940	1	1	11	—		
Harstad	1 350	—	—	—	—		
Haugesund	3 055	—	—	—	—		
Holmestrand	479	—	—	—	—		
Horten	1 768	2	1	6	—		
Hønefoss	1 323	—	—	—	—		
Kongsberg	1 427	1	—	4	—		
Kongsvinger	536	4	3	—	—		
Kragerø	665	—	—	—	—		
Kristiansand S.	4 848	—	—	—	—		
Kristiansund N.	2 968	—	—	—	—		
Larvik	2 539	—	—	—	—		
Lillehammer	1 289	—	—	—	—		
Lillestrøm	1 283	—	—	—	—		
Molde	964	—	—	—	—		
Moss	2 204	—	—	—	—		
Narvik	1 728	—	—	—	—		
Notodden	1 196	—	—	—	—		
Odda	1 011	—	—	—	—		
Oslo	51 944	177	163	306	—		
Porsgrunn	1 454	—	—	—	—		
Risør	324	—	—	—	—		
Sandefjord	2 130	1	1	4	—		
Sarpsborg	2 631	—	—	—	—		
Skien	3 180	—	—	—	—		
Stavanger	13 651	1	1	722	—		
Tinn	1 138	—	—	1	—		
Tromsø	2 342	3	—	—	—		
Trondheim	18 836	3	3	4	—		
Tønsberg	4 956	6	5	3	—		
Fellesslakteriet	7 136	131	123	30	—		
I alt	197 972	365	331	1091	—		

10. Smittsomkasting.

Av tabell II vil det sees at de enkelte sykdommer nu er opførte på en noe annen måte enn i tidligere beretninger; grunnen hertil er, at der for 1933 for første gang blev benyttet nye delvis omarbeidede skjemaer for de av dyrlægene innsendte sykelister. Således er endel sykdommer omgruppert; bl. a. er kasting (abort) nu delt i to, således at dyrlægene må opgi i en rubrikk alle tilfeller av smittsom kasting og i en annen rubrikk alle ikke smittsomme kastingstilfeller. Hos storfe er i alt innmeldt 1169 tilfelle av smittsom kasting hvor kun 212 oppgis drepte. Av tabell III vil sees hvordan disse tilfelle plaserer sig i de forskjellige fylker; det viser sig således at sykdommen har størst utbredelse på Østlandet og Vestlandet mens Sørlandet, Trøndelag og Nord-Norge — så å si — er fri for sykdommen¹⁾.

Dyrlæge *Rolf Aase*, Risør, oplyser i sin innberetning om at der hos en avlsokse er påvist at kasting hos avkommet skyldes en letalfaktor, hvorfor øksen ble slaktet.

11. Blodurin.

Denne sykdomsbetegnelse er også, som på foran omtalte måte, på det nye sykelisteskjema delt i to, nemlig i *piroplasmose* og *blodurin* (*ikke smittsom*). For piroplasmosens vedkommende er der i alt hos storfe anmeldt 866 tilfelle med 82 døde og drepte; for den ikke smittsomme blodurins vedkommende er de samme tall 587 og 102.

Distriktsdyrlæge *J. Andersen*, Larvik, meddeler:

Den årvisse sykdom hos kveget «Hæmaturi» — rødsyke — som den populært kalles på disse kanter, har opptrådt temmelig ondartet i år. I en enkelt besetning på ca. 8 kjør blev omrent alle angrepne samtidig — 3 dyr døde på ganske kort tid, tross energisk behandling, og de som overstod sykdommen måtte gjennemgå en temmelig lang og vanskelig rekonesenstid. Om grunnen til lidelsens større ondartethet enkelte år kan intet sies med sikkerhet, men det ser ut som om tørre somre med stillestående vannpytter rundt omkring, hvor dyrene søker hen for å drikke, gir bedre grubunn for den eventuelle smittespisire.

Distriktsdyrlæge *M. Maalsnes*, Indre Sunnfjord, meddeler:

Piroplasmose forekom med flere tilfeller enn i et gjennemsnittsår. Behandlingen for de dyrs vedkommende, som jeg personlig tilslå, var — som ved de 2 foregående år — intravenøs trypaflavininjeksjon og resultatet har vært særdeles tilfredsstillende. Blir behandlingen foretatt i sykdommens første stadium, kan man trygt betegne preparatet som et spesifikum mot den piroplasmoseform som forekommer her i distriktet.

¹⁾ Bestemmelsene om denne sykdom er senere kommet helt i støpeskjene, idet Staten fra 1 januar 1935 har tatt sig av bekjempelsen ved å betale dyrlægenes arbeide med den diagnostiske blodusundersøkelse samt ved å yde de storfeeiere erstatning som nedslakter de smittede dyr, altså på lignende måte som allerede i lengere tid er praktisert for storfeturberkulosen vedkommende.

Distriktsdyrlægen i Austre Sunnmøre, *T. Faanes*, anfører følgende:

Piroplasmose hos storfe, som er en vanlig sykdom om sommeren, har der i år vært usedvanlig litet av. Puerperal hæmoglobinuri er behandlet med 5 tilfelle. Samtlige kom sig ved behandling med chlorealcium intravenøst. Det synes å være et fortreffelig middel mot denne ellers så utakkneelige sykdom.

12. Forskjellige sykdommer.

Hønsetyfus.

De gode resultater som hittil er innvunnet ved at det offentlige fra 1 januar 1931 tok sig av denne fryktede fjørfesykdom har fortsatt også i dette år. Statistikken vedrørende blodprøvenes antall og resultat stiller sig således:

Fylke	Antall prøver			Reagerende		
	1931	1932	1933	1931	1932	1933
Akershus	20 367	9 763	643	573	176	-
Ostfold	4 837	1 276	-	11	-	-
Buskerud	2 097	2 481	120	155	64	-
Vestfold	9 300	5 060	112	169	31	-
Hedmark	16 218	5 710	2 770	475	133	3
Opland	2 850	2 066	172	40	25	-
Telemark	2 723	1 348	34	25	1	-
Aust-Agder	832	4	-	-	-	-
Vest-Agder	1 585	914	3	30	-	-
Rogaland	10 509	7 405	2 751	153	290	58
Hordaland	2 360	901	60	40	8	-
Sogn og Fjordane	660	154	-	4	-	-
Møre og Romsdal	1 048	247	19	5	-	-
Sør-Trøndelag	1 494	3	35	-	-	-
Nord-Trøndelag	1 076	1	-	-	-	-
Nordland	74	-	-	-	-	-
Troms	57	439	294	-	2	-
Finnmark	-	-	-	-	-	-
 Tilsammen . .	 78 087	 37 772	 7 013	 1 680	 730	 61

Dyrlæge *K. Haakenstad*, Hønefoss, meddeler:

Hønsetyfus er i sterkt avtagende — nærmest helt utryddet. Jeg mener, at den av mig brukte fremgangsmåte (å undersøke avlsstammen, slakte de reagerende, holde stammen for sig selv og desinfisere hønsehuset) både er effektiv og koster eierne praktisk talt intet.

«Krop».

Distriktsdyrlæge *J. J. Krohn*, Søndre Modum, oplyser følgende:

En fremragende melkeku i en større besetning fikk et par uker etter kalvning et heftig angrep av blodurin med uremi som det dog lyktes å få den over. Mens den ennu var rekonesent, fikk den et heftig anfall av croup — med hoi

feber, i begge neseåpninger helt tilstoppende belegg, så dette av hensyn til ånden måtte mekanisk fjernes, broncho-pneumoniske symptomer og en sig hurtig utviklende kakeksi. Da jeg syntes erindre å ha lest om kolibasillen ved croup, riktignok formentlig som sekundærinfeksjon, fant jeg det interessant å prøve koliserum (polyvalent). Efter større doseringer intravenøst som subcutant, inntraff påfallende hurtig bedring, særlig etter gjentagen behandling 2 dager etter, og kuen restituerte helt i løpet av en ukes tid.

T e t a n u s.

Distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, skriver at han har kurert en hest for tetanus med intravenøs injeksjon av 30 gram magnesium sulfat opløst i 1 liter vann. — Distriktsdyrlæge *I. Flønæs*, Rissa, har hatt til behandling en ku som fikk tetanus ved å bli stående med etterbyrden.

K o p p e r.

Stadsdyrlæge *Chr. Johnsrud*, Kristiansand S., meddeler:

Som forrige år forekom i sommerhalvåret ikke så få tilfeller av kopper og delvis i tilslutning til disse jurbetendelse. Av de under «patte- og jurlidelser» opførte 121 tilfelle, er 70 tilfelle jurbetendelser. De jurbetendelser som var opstått i tilslutning til koppen, var i mange tilfelle fremkalt av bakterium pyogenes, som jo ofte trosser enhver behandling. I tre tilfeller er sett overførsel av koppen fra kjyr til menneske. I det ene av disse tilfeller var infeksjonen meget ondartet.

Distriktsdyrlæge *O. P. Rolfseng*, Volda, meddeler:

Av særlig betydning har i år likesom i 1930 koppen hos kjør vært, og enda mer den som sekundærlidelse optredende jurbetendelse. Denne siste er oftest av ondartet natur, og særlig i år viste den sig å være det, da en del kjør måtte slaktes som uhelbredelige. Ganske snart etter at kjørene var kommet på havning viste kukoppelidelsen sig i enkelte besetninger. Smitten spredte sig så ganske hurtig til dyr som gikk i samme havning og som var sammen til daglig. Senere kunde sykdommen optre i mer fjerntliggende havneområder, hvor det var utelukket at dyrene var kommet i direkte berøring med syke dyr. Her synes insekter å spille en rolle ved smittens overføring.

Distriktsdyrlæge *H. Lund-Larsen*, Dombås, anfører:

Koppen såvel hos ku som hos gjet har der vært forholdsvis mange tilfelle av. Behandlingen av koppertilfellene i setertiden har lett for å bli mindre tilfredsstillende, idet man ofte har vanskelig for å sette dyrene på bås i flere dager av hensyn til føringen. Dyr, som med koppesår på spenene, går ute i sol og vind, i myr og kjerr, får ofte meget ondartede pattelidelser som i mange tilfeller etterfølges av mastitter og to- og trespenthethet.

Distriktsdyrlægen i Vesterålen, *K. A. N. Rutlin*, innberetter bl. a. følgende:

Av kukopper skal omtales et tilfelle. På to nabogårder hadde de hver en ku og syv gjeter. Begge kuene hadde kukopper. På den ene gård hadde de vært svært forsiktige, melket gjetene først og så kua og vasket hendene omhyggelig hver gang. Her var ingen av gjetene angrepet. — På den andre gården var der

ikke tatt noe hensyn og her var alle gjetene angrepet. Tilfellet synes mig å være et utvilsomt eksempel på, at kukopper kan overføres til gjeter.

Distriktsdyrlæge D. Grimsrud, Spydeberg, har anført:

Kopper optrådte i en svinebesetning, hvor der var mange avlspurker. I alt var 5 purker samtidig angrepne og på grunn av at faste skorper dekket patteåpningene fikk smågrisene ingen melk og døde i stort antall. Etter 8 dagers behandling var samtlige atter i orden. De gjenlevende smågriser, som fikk tilskudd av varm helmelk, kom sig likeledes. De avlspurker som ennå var angrepne blev badet daglig med 1 pct. klorkalkoppløsning på juret og undgikk sykdommen

Distriktsdyrlæge Alf Løhren, Sunndalsøra, skriver i sin årsberetning om kopper:

Syklistens rubrikk for kopper har jeg alltid latt stå åpen, enskjønt jeg i alle år har sett og behandlet meget av kopper i begge de to dyrlægedistrikter jeg har vært. Jeg har alltid betraktet disse kopper som «falske kopper». Folk her kaller dem «vannkopper» eller « vindkopper ». Jeg skal beskrive disse litt nærmere. De optrer så å si utelukkende i sommerhalvåret, og da særlig vår og høst. Når det er en sur og kold vind om våren kommer det alltid endel kopper. Mest utsatt er dyrene straks etter de kommer til seters på fjellbeiteiene. Der blåser det ofte en bitende vind med tørr, skarp luft. Dessuten får kjørne koppene der opp i den første tid de er der ved at de «vasser» i elvene så spener og jur kommer ned i isvannet. Det er nemlig flere setrer som ligger slik til at dyrene må «vasse» over både en og flere elver for å komme til beitestrekningene, og jeg har merket at det er særlig der hvor vi har disse breelvene at det er mest kopper. Lenger ut på sommeren når elvene blir mindre, så vannet ikke når op på juret, så forsvinner også koppene.

Videre har vi kopper igjen i september måned, når det er sur og kold vind om høsten. Disse enzootier kan då også være en tid etter at dyrene er satt inn på bås.

Utslettet ligner helt de almindelige kopper med blærer på spener og delvis på selve juret. Blæren går over til skorpe som etterlater sig et sår. Disse sår kan undertiden bli meget dyptgående, så spenene blir sterkt ophovnet og dyrene er vanskelig å melke. Det kan også ende med fortetninger av spener eller jurbetendelse. Noen forstyrrelse av almenbefindendet ellers er vanskelig å påvise. — Budeiene blir ofte smittet på hendene.

Grunnen hvorfor jeg har betraktet disse kopper som «falske kopper» er at jeg i de fleste tilfelle har sett at de ikke etterlater sig immunitet. I enkelte besetninger har jeg sett disse kopper år etter år. De samme kuer får de igjen hvert år eller annet hvert år, eftersom betingelsene for utbredelse er til stede, og det er sjeldent at noen melkeku i en angrepet besetning går fri. Enn videre har jeg på forespørsel fått rede på at også budeiene kan få disse kopper flere ganger. De blir heller ikke noe dårlig av utslettet.

Siste høst var den nye distriktslæge her på stedet blitt konsultert av en pike som hadde koppeutslett på hendene, og dessuten et kløende exanthem på kroppen. Det var nærmest dette hun søkte lægen for. Piken fortalte at hun var smittet av kuer, da besetningen på gården hadde kopper. Distriktslægen trodde straks at det var kukopper, og interesserte seg sterkt for dette, da han var nyttdannet og ikke hadde sett noe sådant før. Han så også senere at dette koppeutslett smittet fra mennesker til mennesker. — Distriktslægen har nu skrevet og innsendt en avhandling om tilfellet til medisinsk tidsskrift. — Han kom også

straks til mig for å høre min mening om disse kopper, og jeg gjorde ham straks opmerksom på at det ganske sikkert var de «falske kopper» som jeg ser optil hundre stykker av hvert eneste år. Vi blev dog enige om å studere dette litt næitere, og jeg skrev i den anledning til Veterinærinstituttet og bad om det kunde gis mig noen nærmere opplysninger. Professor Holth sendte mig da en av ham skrevet avhandling om kopper — inntatt i Norsk Veterinaertidsskrift 1930. Av denne fremgår det at flere av distriktsdyrlægene innberetter i årsberetningen om kukopper, og at professoren går ut fra at det er de ekte kukopper det dreier sig om. Jeg tror derimot at i de aller fleste tilfeller er det et koppelignende utslett, og jeg hadde lyst til å gjøre et forsøk med vaksinasjon av kuer. Hos en distriktsjordmor hvor besetningen hadde hatt kopper flere år i trekk og også siste sommer, fikk jeg tillatelse til å gjøre et forsøk. Jeg valgte jordmorens besetning forat hun kunde følge noe med utfallet. Distriktslægen skaffet vaksine, og sammen med ham foretok jeg vaksinasjonen. Vi vaksinerte 2 kuer, den ene en eldre ku, som hadde hatt kopper flere ganger og siste sommer hadde fått store sår på spenene etterat skorpene falt av. Den annen var en yngre ku som første gang hadde hatt kopper siste sommer. Hos begge kuer fikk vi typiske koppeutslett med blærer, sterk kløe og skorpedannelser. Almenbefindendet var ikke forstyrret, utenom at dyrene stod og skubbet sig en tid. — Efter dette tror jeg som før at de fleste tilfelle av de kopper som blir innberettet bare er dette koppelignende utslett.

R i n g o r m.

Distriktsdyrlæge *H. Lund-Larsen*, Dombås, meddeler:

Ringorm har det som i de foregående år vært adskillig av, men jeg har det inntrykk at tilfellenes antall er på retur, etter at man gjennem fjellstyrene har fått nektet ringormsmittede dyr adgang til fellesdriftene til fjells om sommeren. På Lesjaskog var dette på et felt ikke blitt overholdt, og resultatet viste sig straks høsten 1933, idet mange besetninger i bygden ble smittet ved det temmelig kraftig infiserte driftes hjemkomst.

Distriktsdyrlæge *Alf Lohren*, Sunndalsøra, meddeler:

Ringorm blandt storfeet var særlig meget utbredt i det siste år. I en av bygdene — Ålvundeid — hadde det ikke vært ringorm på mange år. For et par år siden fikk de smitten innslept ved en innkjøpt avsokse, og siste høst var det knapt et eneste fjøs i hele bygden hvor det ikke var ringorm. Oksen smittet mange kyr og fellesbeitingen besørget resten.

Distriktsdyrlæge *K. G. Mæhre*, Narvik, og distriktsdyrlæge *E. Wevle*, Skien, skriver begge i sine innberetninger om ondartede tilfeller av ringorm med smitteoverføring til mennesker. Hr. Wevle oplyser om at ringorm hos mennesket har vært ledsgaget av sekundær infeksjon.

P a r a t y f u s o g k o l i b a s i l l o s e .

Distriktsdyrlægen i Eidskog, *T. Seljord*, meddeler:

På en gård med en besetning på ca. 40 dyr døde de fleste kalver 1—3 dager etter fødselen, dette til tross for at man gjentagne ganger foretok grundig desinfeksjon av kalvebingene. Dyrene blev slappe og matte; til å begynne med høi feber, senere falt temperaturen under normalt. Avføringen var gulaktig tyntflytende og stinkende. Døden inntrådte som regel etter 3 dager; blev dyrene først

angrepne når de var 8 dager gamle, klarte de sig. Jeg blev tilkalt og foretok obduksjon av en nettopp død kalv. Denne viste sterkt hæmorrhagisk interit, blødninger i forskjellige organer samt røde og svulne lymfekjertler.

Organdeler ble innsendt til Veterinærinstituttet og diagnosen kolibasilose fastslått.

Kalvene ble sprøitet med kalvediaréserum (15 ccm.) like etter fødselen. Resultatet meget godt, ingen av kalvene ble syke. Efter ca. $\frac{1}{2}$ år undlot eieren å sprøite en mindre verdifull kalv, denne døde av kolibasilose. Siden har eieren ikke undlatt å sprøite og med utmerket resultat.

Distriktsdyrlæge F. V. Holmboe, Stavanger, anfører:

Til en ku i byens nærhet blev jeg tilkalt, idet den hadde vært syk en dags tid og nu var ved å falle over ende. Temperaturen var subnormal. Jeg injiserte klorcalcium, men kua døde i løpet av en halv times tid. Ved obduksjon fantes en for antraks mistenklig milttumor, men denne var dog ikke slik som ved typisk miltbrand. Ved mikroskopi fantes ved vanlig methylenblåttfarvning plompe colilignende staver. Ved gramfarvning viste de sig grammegative. På grunn av misforståelser blev der fra innsendt materiale ikke foretatt dyrkning, men jeg mener at dette må ha vært en parakoliinfeksjon.

Distriktsdyrlæge Th. Bue, Evje (Setesdal), meddeler:

Smågrisediaré har i enkelte besetninger forårsaket ikke så lite tap. I en svineavlsstasjon i Bygland døde så godt som samtlige grisunger som var født før oktober måned 1933 av smågrisediaré. Eieren hadde til den tid prøvet å bekjempe sykdommen ved å desinfisere enkelte grisebinger med lysolvann og kalk. Denne desinfeksjon førte ikke frem, da det ikke blev systematisk gjennemført.

Jeg foreslo for eieren, at han skulde få lånt en petroleums glødelampe — som jeg hadde benyttet i rewegården — og brenne over samtlige grisebinger og alle ganger i grisehuset. Dette blev gjort og siden har smågrisene vært friske og trivelige.

Distriktsdyrlæge A. Løvset, Lillestrøm, omtaler i sin beretning et utbrudd av paratyfus i en større svinebesetning i sitt distrikt, hvor sykdommen ble bekjempet ved delvis nedslaktning og desinfeksjon.

Angående parakoliinfeksjon i en rewegård skriver distriktsdyrlæge K. Schieffoe, Trondheim, følgende:

I en større blårevfarm (ca. 150 dyr) optrådte en ondartet parakoliinfeksjon. Efterat ca. 50 dyr var døde ble jeg tilkalt og sykdommens diagnose fastslått. Samtlige gjenlevende dyr (ca. 100) ble straks behandlet med koliserum, som viste et glimrende resultat med øieblikkelig ophør av dødsfallene og sykdommen stanset i løpet av kort tid.

F o l l s y k e.

Distriktsdyrlægen i Nordre Valdres, O. Taralrud, anfører i denne forbindelse følgende:

Under rubrikken *follsyke* på sykelisten er anført 22 tilfeller med 10 dødsfall, skjønt jeg tror en flerhet av disse heller burde vært oppført som mangelsykdommer. Serum er forsøkt noen få ganger uten resultat. Påviselig infeksjon gjennem navlen med abcesser i ledd og seneskjeder er meget sjeldent og optrer så å si kun i de til-

felle hvor navlen er åpen med uttømmelse av urin noen dager fremover. På-fallende er det, at det er de tidligfødte det går ut over. Sykdommen ophører omtrent helt når moren får gått på havn en 3 ukers tid eller mer før fødselen. Skulde ikke dette tyde på at det like så godt er mangler ved morens ernæring som er årsaken som den økede risiko for infeksjon ved innefødsel.

På beite blir ernæringen normal, årsaken heves og føllene lever.

Dette er vel kanskje ikke riktig betraktning over den spesifikke føllsyke, men navnet er i praksis blitt en fellessekk man putter de fleste svakhetsstilstander hos føll i, og dessuten er en kombinasjon naturlig, da svake letttere blir infisert enn kraftige, slik at føllsyken blir hyppig i år hvor dødeligheten er stor blandt føll.

Dyrlæge S. T. Wang, Østre Toten, fremholder:

Føllsyke forekommer her i distriktet i nokså stor utstrekning. I betraktning av at distriktet er et hesteavlsdistrikt, og at man f. t. står dårlig rustet til å ta kampen op mot denne, må det uttales at der her over tapes ikke så litet år om annet på denne sykdom. Flere gårdbrukere har henvendt sig til mig om der ikke snart kan fremskaffes noe i retning av serumbehandling mot denne sykdom, men jeg har dessverre vært nødsaget til å måtte svare at noe virksomt serum ennu ikke er funnet til behandling av føllsyken.

K o k k e i n f e k s j o n.

Dyrlæge L. B. Wathne, Sandnes, som i 1933 praktiserte ved Bryne på Jæren, har innberettet følgende interessante sykehistorie:

Den 9 august fikk jeg en 9 år gl. hest til undersøkelse. Eieren klaget over at den hadde vært så underlig på bakbenene i det siste. Når han tok den i bruk gikk den ganske godt til å begynne med, men det varte ikke lenge før den begynte å sjangle på bakbenene. Dette blev under arbeidet bare verre og verre, og det var bare bakbenene det gjaldt. Når hesten hadde hvilt natten over var den etter stø på benene. Matlysten var god.

Da hesten ble vist frem for mig, kom den sjanglende med bakbenene. Den var da kjørt forsiktig ca. 10 km. Jeg kom straks til å tenke på intermitterende halthet, og undersøkte hesten nøie, men fant ingen andre holdepunkter for dette enn gangen. Temp. var 38,5°; puls 52 og resp. 18. Hjertetonene var rene og regelmessige. Ved perkusjon fantes lungegrensene, som rimelig kunde være etter den lange kjøretur, litt utvidet.

Med nøiaktige instrukser om hvad han skulle iaktta, reiste mannen hjem med hesten for å se tiden an. Seks uker senere kom han tilbake og fortalte at hesten hadde det på samme måten, den var bare adskillig verre. Jeg undersøkte atter hesten, og blev straks klar over at den led av en eller annen kronisk, uhelbredelig sykdom. Den blev straks slaktet. Den slaktede kropp gav det mest delikate billede på generalisert tuberkulose: begge lunger og deres l.gll. var opfylt med ca. hagl- til ertstore knuter; pleura hadde tykke belegninger (m. knuter) både på parietale og viscerale blad. Leveren og dens l.gll. var opfylt av de samme knuter; likeså milten. Begge nyrsers bark var opfylt med de samme knuter, bare noe mindre — nøiaktig som descenderende tuberkulose. På hele peritoneum fantes tykke belegninger med knuter. Knutene viste på snitt centralt henfall. Jeg sendte straks prøver av milt, lunger, nyrer og lymfekjertler til Veterinærinstituttet, og fikk følgende svar:

«Ved undersøkelsen av det tilsendte preparat fra hest påvistes svulster — ca. haglstore — i milt, lunger, nyrebark og glandel.

Ved histologisk undersøkelse fantes knutene i vevet å bestå av rundcelle-infiltrater med centralet henfall og begynnende innkapsling. I pusset grampositive diplokokker. Det dreier sig således ikke om tuberkulose, men om en kokk-infeksjon. Hvilken form av kokker det er, kan imidlertid ikke avgjøres.»

K o k s i d i o s e.

Distriktsdyrlæge *O. Rolfsjord*, Levanger, skriver bl. a.:

På et havningsområde i Fral bygdealmenning, hvor det hver sommer blir sloppet ungf på beite, har det i noen år vist sig at flere av dyrene er funnet døde eller svært syke. Således fantes for 4 år siden 3 kviger liggende døde i havningen uten at det den gang lykkedes å opklare dødsårsaken. — Det var bare skjelettet med noen råtne bløddeler igjen av dem.

Man var den gang nærmest tilbøelig til å skynde på utlagt revgift.

For 2 år siden blev en ungokse hentet hjem fra samme trakt i en ytterst avmagret og forkommen tilstand og med en sterk, blodig diaré, som hurtig gjorde det av med den.

I skrap fra tarmen av dette dyr fantes koksider.

Også sommeren 1933 skal en kvige være funnet i denne havning med symptomer som nevnt og i en så dårlig forfatning at eieren har drept den straks og uten å melde av til dyrlæge.

Det kan visst ikke være tvil om at dette havningsområde er infisert med koksider. Lendet er lave åser med granskog med myrer og sidlendte gressflater imellem.

B ø r v r e n g n i n g.

Dyrlæge *J. Austvoll*, Stavanger, anfører:

Blandt en av de børvrengninger jeg har hatt, var der én som opstod 4de dag etter kua hadde kalvet. Efterbyrden var vel å merke kommet normalt. Børen var tilsvinet med lort og sår, og så stygg ut, så jeg hadde liten tro på at kua vilde greie det. Efterat børen var renvasket med en kloraminopløsning og reponert, tok jeg en håndfull kloramin og la inn i børen, og kua kom sig etter omstendighetene fort. I det hele tatt bruker jeg nesten uteklukkende kloramin til å legge inn i børen der hvor ikke etterbyrden kan avløses eller hvor den er blitt delvis avløst.

M e l k e f e b e r.

Distriktsdyrlæge *C. Hannestad*, Kongsvinger, skriver bl. a. følgende om kalkbehandling mot denne sykdom:

Metoden: Kalkinnsprøtning i blodet har vist sig fortreffelig og har ikke sviktet i de ca. 60 tilfelle, jeg har benyttet den. Fordelene ved metoden er innlysende: Juret berøres ikke — ingen risiko for infeksjon her, likesom man aldri risikerer, at en gammel, tilsynelatende helet jurbetendelse blusser op igjen. Kua kommer sig påfallende hurtig igjen. De fleste tar fatt på høiet med god appetitt 5—10 minutters tid etter behandlingen.

J u r b e t e n d e l s e r.

Dyrlæge *O. Morstad*, Brandbu, meddeler:

På et par av de største fjøs blev henholdsvis 13 og 7 kuer smittet i løpet av et døgn av jurbetendelse. Disse tilfeller skyldes smittespredning ved melkemaskiner. Efterat melkemaskinen blev renset i en desinfiserende sterisol-

opløsning for hver ku ophørte smittespredningen. De fleste dyr blev helbredet hovedsaklig ved rivanolbehandling i goldperioden.

Distriktsdyrlæge H. Lund-Larsen, Dombås, uttaler:

En spesiell form for *smittsom mastitt* optrådte ut på høsten på setrene på Dovrefjell. Dydrene kunde komme tilsynelatende friske fra beitet om aftenen. Om morgenene kunde man se følgende symptomer: T. 37,5—38. Ingen etelyst, kunde ikke reise sig eller kun vanskelig reise sig, meget sterk diaré, som regel kun én jurdel sterkt hevet, men denne var ikke særlig øm, nærmest kold å føle på, blålig av farve, sekretet ostet, veldig. Ofte 2—3 dårlige dyr på samme tid i besetningen ved første utbrudd, og i løpet av en ukes tid kunde man se 7—8 tilfeller i de mid-delstore besetninger. Efter noen dager inntrådte bedring i almenbefinnendet, men jurldelsen holdt sig lenge. Der blev innsendt 10 sekretprøver til Statens Veterinærklinik, som rendyrket bakteriene, en form av streptokokker, og med disse eksperimentelt fremkalte symptomene. Lidelsen blev delvis behandlet med Entosoninnsprøytinger, delvis rivanol og andre medikamenter, men Entoson-behandlingen var de andre overlegen. Ca. 25—30 % av alle behandlede dyr fikk pågjeldende jurdel helt eller på det nærmeste ødelagt. Der blev i alt behandlet ca. 60 tilfeller, men i setertiden kommer kun de alvorligste tilfelle under behandling, så antall angrepne dyr, etter senere opplysninger har sikkert vært over det dobbelte. 50—75 % av de ikke dyrlægebehandlede dyr, altså som regel lettere angrepne uten de mer uttalte symptomer på almenliden, fikk den angrepne jur-del ødelagt.

Distriktsdyrlæge A. Piltingsrud, Hønefoss, beretter angående samme lidelse:

Mastiter spiller en betydelig rolle, da denne lidelse er adskillig utbredt. Intramammære sprøytinger har man i endel tilfeller nytte av. Sprøyting i gold-perioden, isolasjon og desinfeksjon av fjøset har vist sig å være det mest effektive. Sterilisering av ødelagte kjertler synes å være av betydning for å hindre smitte-spredning.

Distriktsdyrlæge K. A. Rutlin, Vesterålen, fremholder:

Jurbetendelse bringer her som andre steder de største tap. Den kroniske form meget hyppig, men da folket har lite kjennskap til denne form, kommer mange tilfeller ikke til mitt kjennskap. Mange kvegeiere stiller seg også skeptiske når jeg forteller at det skyldes betendelse når kua er blitt tørr eller melker lite på én eller flere spener. Det vilde ofte være lettere å få dem til å tro at det skyldes trolldom.

Sterilitet.

Distriktsdyrlæge C. Hannestad, Kongsvinger, meddeler:

Hypofysehormon begynte jeg allerede 1932 forsøksvis å benytte mot sterilitet. Midlet var imidlertid så dyrt at jeg foretrakke de eldre prøvede metoder. Prisen dreier sig nu om ca. kr. 3,00 pr. dose, og burde derfor kunne benyttes med fordel, idet midlet i visse tilfeller av brunstmangel synes å være i stand til å frem-kalle en sikker og naturlig brunst. Omløping har i vinter vært en mer enn alminnelig hyppig forekommende ulykke. Det er fristende å sette denne foreteelse i forbindelse med mangler ved føret som følge av den tørre sommer. Jeg vil i slike tilfeller anbefale bruken av tran — en spiseskje 2 ganger daglig — til kua. Der medgår en butelje, som koster ca. 1 kroner penger. Det har vist sig å hjelpe.

De egentlige brunst- og fruktbarhetsvitaminer — e-vitaminer inneholdes dog i langt større utstrekning i hvetespiremel. Men bruken av dette faller for dyrt for kua. En av årsakene til ufruktbarhet er jo også som bekjent tilbakeholdt etterbyrd, som ofte gir børkatarr. Denne har man dog gode midler imot.

Distriktsdyrlægen i Land, Th. Fretheim, anfører:

Erfaringen har lært mig ved sterilitetsbehandlingen å behandle ovariet med forsiktighet — vel kan enkelte tilfeller så å si forde «kraft» — men man bør nok anvende kraft med sterke reservasjoner. Kan ikke systemet utklemmes første gang med en forsiktig anvendelse av finger-kraften, bør behandlingen gjentas — i regelen går det da adskillig lettere.

Patte- og jurlidelser har også en bred plass — men heldigvis ingen ondartede jurlidelser.

Distriktsdyrlæge J. Larsen, Lier, forteller i sin årsberetning, at han nu kun benytter prolan som brunstfremkaller og at midlet hittil ikke har slått feil.

Distriktsdyrlæge K. Egeberg, Grimstad, har påtruffet en $1\frac{1}{2}$ år gammel kvige som et par måneder etter den var bedekket plutselig fikk stort jur og en betydelig melkesekresjon.

P a r a s i t e r.

Distriktsdyrlægen for Midtre Helgeland, C. J. E. Clausen, meddeler:

1933 var her over Helgeland et meget fuktig år, og leverikter hos sauene optrådte måskje derfor i stor utstrekning utover vinteren og våren i beretningsåret. Det er særlige distrikter den er slem i, det er myrlendte øydistrikter langs kysten, således på Tjøtta, Mindlandet i Tjøtta, Herø o. s. v. Jeg brukte Ovinal-kapsler og etter min erfaring ifjor hadde de en fortrinlig virkning. Brukt i rette tid er de sikkert aldeles storartet.

Distriktsdyrlæge J. Kjos-Hanssen, Egersund, har i denne forbindelse skrevet følgende avsnitt:

Siste høst tok jeg mig for å etterse smale-innmat på Egersunds kommunale slaktehus med særlig henblikk på makk og andre snylttere. Der er jo den beste anledning, da der hver høst slaktes minst 15 000 får. Resultatet var overveldende. Tross det tørre år og den fine høst hadde «makken» en utbredelse i dalene langt større enn jeg hadde ventet. Når jeg fraregner bendlorm, så er det *lope-orm* (*lope-strongylose*), som har vært det alt overveiende på slaktehuset i siste sesong, og då især på «Heima-smalen», d. v. s. de som ikke har vært i hogheiane, de slaktes som bekjent før 1 september. Og av disse er det igjen april-lammene, som er mest befengte. April-lam kan man kjenne på *ulldotten i løpen*. Så snart man får «løpen» (eller «halissen») på bordet, kan man kjenne ulldotten, én eller flere fra hasselnøtt til valnøtts størrelse. Jo større den er, jo tidligere er lammet læmt. (Lammene vil nemlig ha groe eller smått, fint hei så snart de blir en 10—14 dager gamle, og dersom de ikke det får, tar de fatt på ullen, og resultatet blir ulldott, som kan medføre forstoppelse, kolikk og død.) Lam fra låglendt og vannsyk, dårlig kultivert jord synes å være mer plaget av makk, likeledes der hvor der er for meget smale i forhold til lyngbeite. Lammene kan se pene ut til St. Hans (Jonsok) ellers ut i juli, men etter den tid synes det som de står i stampe (i «kur») tross det, at gresset og beitet tiltar. Slike lam er lettere enn de ser ut til å være

og der er ikke tvil om, at masser av undervektig smale må skrives på løpestrongylosens konto. Disse snyltere er lett å påvise, når man passer på å ta innmaten mens den er varm. Utenpå «halissen» kjenner man først etter «alders-merket» (ulldotten), og så snart man skjærer op og lar den kolde luften virke noen sekunder, stiger makken til overflaten og svømmer som et virvar av små åler, fra $\frac{1}{2}$ —1 cm. lange, men stivner så snart den blir avkjølet, etter ca. $\frac{1}{2}$ min. forløp og synker til bunns, men det er dog så lang tid, at man kan få demonstrert materialet, men så må man «stå pal» å passe på. Ved nærmere eftersyn ligner makken en tvunnen tråd, rød og hvit og tynn som et hår og spiss i begge ender. Hvis man vil samle den op, kan man foreta en utvaskning av hele løpeinnholdet, men da må man passe på å få fatt på dem som ligger innimellem løpens slimhinneholder. Et vaskevannsfat er bra, og man lar makken synke til bunns, for hver gang man skifter vannet. Mengden av makk i de enkelte dyr var ikke så imponerende på denne årstid som under epidemien i Bjerkreim våren 1931, hvor der døde over 150 dyr. Når der var så mange dødsfall forleden år, må det tilskrives flere faktorer. For det første var lyngen avsvidd den foregående vinter, for det annet hadde det vært en regnfull sommer og høst, dertil lang «inne-støa» for smalen på eftervinteren, og det er især etter sådan inneståen at makken synes å få tak (muligens beror dette på en «reinfeksjon» i smale-garen). Under den epidemien var det ikke bare lam som kreperte, måskje likeså meget eldre og til dels tannløse får, som ikke kunde spise lyng, og yngre i tannskifte. Dertil har man flere eksempler på, om smalen fikk aldri så godt med kraftfør, kulturbeite og vollhoi, så virket det ikke heldig, den kreperte allikevel, og grunnen er visstnok den, at den fikk for lite naturlig kost, aromatisk (velluktende) småhoi og lyng.

Som kurativt middel mot makken har vært anvendt «slikkestein» med 10 % blåstein. En smaleieier sa mig, at han bedre kunde kjøpe slikkestein til smalen enn en sekk mjøl.

Foruten denne makken (løpe-strongylosen) viste der sig også ved undersøkelse av organene på slaktehuset ikke så lite *lunge-orm* i form av såkalte verminøse knuter på lungens overflate. Disse knuter er omtrent på størrelse og utseende som små sagogrynn og forekommer til dels i nokså stort antall. Deres tilstedevarsel synes imidlertid ikke å influere synderlig på dyrets hold. Hvilken rolle disse snyltere spiller, er ikke godt å si, da deres utvikling ikke nærmere er kjent.

Distriktsdyrlæge L. Sjaastad, Steinkjer, beretter om ormeplagen hos smågriser følgende:

Det later til at en flerhet av svinebesetningene er befengt med innvollsorm, — ja i enkelte bygdeler er «orm» så almindelig at folk ikke skjenker det større oppmerksomhet. Askaridesmitten skjer naturligvis ved egg under smågrissalg. Noen få ormer genererer ikke merkbart, men til stede i større antall settes grisens betraktelig tilbake i utvikling — blir tykkmavet, får kolikk og kan dø. For mange folk er det ikke lite økonomisk tap forbundet med dette. På slakteriet kasseres tarmene. Å komme ormeplagen til livs er ikke så helt enkelt. Man kan behandle det enkelte dyr med godt resultat, og det lar sig også gjøre å rense et enkelt svinehus, men hvad nyttet det, når eieren straks kjøper inn smågriser fra annen infisert besetning? Her må samarbeide til, hvis man vil bli «ormen» kvitt for godt. Kurativ behandling med arekapulver hjelper ikke alltid, man holder bedre ormen i sjakk ved å føre dyktig med rå poteter. Er først besetningen å anse for ormfri, skal man være forsiktig ved valg av sommerplass ute i det fri. Og selvfolgelig må man best mulig undgå å kjøpe inn nye dyr fra bevislig smittede besetninger.

Distriktsdyrlæge *O. Grøndahl*, Alvdal, sier i sin innberetning at bendelorm hos sau later til å være mer utbredt i hans distrikt enn tidligere antatt. Vermitoxkapsler — opplyser han — har gitt utmerket resultat.

Distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, finner at vaskning mot bremselarver hos storfe er langt å foretrekke for utklemning. Til denne vaskning har dyrlæge Holmboe brukt Derral (Derrisrot) fra Apotekernes Laboratorium med meget gunstig virkning.

F o r d ø i e l s e s l i d e l s e r .

Distriktsdyrlæge *J. Andersen*, Larvik, meddeler:

De mest almindelige sykdommer, som er kommet til behandling, er fordøiebesværigheter hos hest, kveg og delvis svin, samt hudlidelser hos hest og kveg. — Særlig hos kveget har der i år vært behandlet mange tilfeller av trommesyke og ofte med dødelig utgang. Hele flokker av kyr har ute på beite plutselig blitt angrepet av sykdommen, og flere ganger har 2—3 dyr strøket med før hjelp kunne ydes. Det merkelige er, at disse dyr ikke har gresset i en frodig kløvermark, men nærmest på steder hvor magert enghøi har vært det fremherskende.

Distriktsdyrlægen i Målselv, *K. R. B. Røine*, synes også at det i 1933 var mange tilfeller av fordøiebesværigheter og fremholder således:

Utenom de av mig behandlede tilfelle, klaget bønderne i høst over at trommesyke var så meget almindeligere enn ellers om årene. De samme kuer fikk den flere ganger. — Mange legger skylden på den flue som i år i store svermer herjet særlig innlandsdistrikturene. Fluene, som straks døde, forekom i slike mengder at de lå i tykke lag på hesjene. Fluene luktet råttent og måtte bankes eller måkes av. Ved bredden av et vann så jeg selv så store mengder av denne flue at jeg kunde spa den vekk som sand. — Hvis store mengder av den kommer i føret kan den selvfølgelig fremkalte sykdom. — En nærmere årsak til sykdom er dog alt det brente høiet og det uvante biføret grunnet den tørre sommer. Dette har vel også forårsaket at equisitinforgiftningen (sviva) begynte så tidlig på førjulsvinteren i år.

G r e s s t e t a n i .

Distriktsdyrlægen i Aker, *R. Bugge Næss*, skriver herom:

Værforholdene skulde jo i 1933 betinge gressstetani, idet den plutselige varme som satte inn gav en usedvanlig rapid og yppig gressvekst. Ved føring med dette «saftige» gress, plus kraftfør inntraff en hel rekke gressstetanitilfelle. Her likesom i Holland viste intravenøs terapi med klorkalsium og klormagnesium sig meget effektiv.

F e b e r s y k d o m .

Distriktsdyrlæge *K. Verpe*, Drangedal, beskriver en febersykdom hos storfe:

Ved juletider optrådte en øiensynlig smittsom febersykdom hos kuer, som til tross for sitt godartede forløp, var til ikke liten gene i de besetninger hvor den forekom. Melken blev nemlig nesten helt borte i lengere tid hos de angrepne. Sykdommen begynner med mer eller mindre høi feber, hurtig og svak puls og ban-

kende hjerteslag. Dydrene er slappe og har dårlig appetitt. Disse symptomer svinner fort, ofte i løpet av en dag, og kan være lite fremtredende. Karakteristisk er ødem i øielokkene og tårefloden, som holder sig i flere dager, samt at melken blir nesten helt borte. Dydrene kom sig på få dager også uten behandling, og sikkert de færreste tilfelle blev anmeldt. Ungdyr blev fortrinsvis angrepet.

K a r s i n o m.

Dyrlæge *H. Skatteboe*, Fagernes i Valdres, innberetter følgende:

Den 13 mars 1933 fikk jeg til undersøkelse en 17 år gammel hest som var sterkt avmagret og hadde vært det i lengere tid. På skjoldkjertelens plass hadde den på hver side en vel eggstor, rund, hevelse, som var forskyelig i forhold til hud og underlag.

Der blev forordnet en jodkur, men behandlingen gav som ventet ikke noe resultat. Hesten blev slappere og slappere og blev slaktet i februar i år. Ved opduksjonen påvistes i nyter, milt, lever, tarmvegg og hjerte multiple, optil nøttstore knuter som var vel avgrenset, gråhvite og homogene.

Veterinærinstituttets diagnose: Sannsynligvis karsinomer. Skjoldkjertlene var forstørret, men uten de ovenfor omtalte knuter.

T a r m l i d e l s e r.

Distriktsdyrlægen i Orkdal, *A. Stenersen*, meddeler:

Der forekom våren 1933 hos ungfe straks etter utslipningen flere sykdomstilfeller av en eiendommelig art: 3 kviger ble syke et par dager etter utslipningen. En døde etter å ha vært syk et døgn tid. Obduksjon av denne viste ubetydelige subkonjunktivale og subperikardiale blødninger, samt svak injeksjon et par steder i tynntarmen. Ellers ingen organforandringer. En annen kvige, der ble syk på samme måte, levde i 5 dager. Den var slapp, kunde ikke reise sig, lå til dels med hodet bortmed siden, anemiske slimhinner, hyppig puls med noen temperaturforhøielse i begynnelsen, den fikk etter hvert lys, stinkende diaré.

Obduksjon av denne viste hæmorrhagisk løpe-tarmbetendelse samt nefrit med rødfarvet urin. Der blev sendt endel materiale til Veterinærinstituttet; men der kunde ikke fastslås noen spesifikk sykdomsårsak hverken av bakteriell eller annen art.

Også i tidligere år har jeg påtruffet sykdomstilfeller, oftest i forbindelse med dødsfall, på forsommelen, av lignende type som her er nevnt.

Dyrlæge *H. Skatteboe*, Fagernes, anfører:

Den 31 mai 1933 ble jeg tilkalt til en ku som plutselig var blitt syk. Den hadde til å begynne med vært meget urolig, men feilte tilsynelatende ingen ting da jeg kom til stede. Ved undersøkelsen pr. rektum føltes noe som forekom mig å være unormalt men jeg forstod ikke hvad det var.

Den 3 juni så jeg igjen kua som tilsynelatende var ganske frisk, den hadde hatt lite avføring og nu var avføringen blitt av en tjæreaktig konsistens. Ved undersøkelsen pr. rektum viste det sig at det «unormale» var blitt meget større, og jeg forstod nu hva det var, nemlig en tarminvaginasjon. Ved obduksjonen viste det sig å være en invaginasjon på 25—30 cm. lengde.

Senere hadde jeg anledning til å se et tilfelle til. Da jeg ble tilkalt, var kua meget dårlig, og fra endetarmen rant det noe tjæreaktig smørelse. Kua blev slaktet og ved obduksjonen påvistes en ca. 15 cm. lang invaginasjon.

H j e r n e b e t e n d e l s e.

Dyrlæge *O. E. Onstad*, Ø. Toten, skriver:

Hjernebetendelse optrådte hos en 9 år gl. tjenestehest. Hesten gikk på havn, og da eieren så at hesten ikke var bra tok han den inn. Snart blev hesten vaklende på bena, urolig og falt i sterkt svette. Da jeg kom til stede ut på natten, var hesten falt om og fantes helt drivvåt akkurat på den halve side gående etter midtlinjen av dyret fra nesen til halen. Det tørre og våte hudparti var så skarpt adskilte at man kunde slå en strek imellem dem.

N a t t b l i n d h e t.

Distriktsdyrlæge *C. J. E. Clausen*, Mosjøen, anfører:

Nattblindhet optrådte hos en hingst — 5½ år gammel, innkjøpt som 4-årig, våren 1932 fra Molde og garantert feilfri. Første vinter den var her i distriktet (vinteren 1932—33), vistes intet på den, men høsten 1933 var den tydelig nattblind, straks det blev skumt eller mørkt, så den intet. Når man kjørte med den, sjanglet den fra den ene side av veien til den annen og vilde ha havnet i grøften om den ikke var blitt godt styrt, likeledes gikk den på alt; således en dag jeg kjørte med den, gikk den på en telegrafstolpe, og når den skulde på stall, gikk den likeså godt på husveggen som gjennem døråpningen. Den er blitt noe verre utover vinteren, og tillike er den blitt nervös, så den ofte går og tripper, selv om det er lys dag. På øinene var intet å se, iallfall har jeg intet kunnet oppdaget.

B u k b r o k k.

Distriktsdyrlægen i Øst-Finnmark, *G. Ruud*, meddeler:

En hoppe i Berlevåg ble operert for bukbrokk. Dette er annen gang jeg har utført denne operasjon på hest heroppe. I begge tilfeller er helbredelse inntrådt. Operasjonen ble utført på vanlig måte, men for å hindre sprengning av suturene i muskulatur og hud ble der med meget tykk suturtråd anlagt en ekstra sutur i huden, slik at denne danner en fold over sårpartiet.

De siste suturer er beregnet på å skjære sig igjennem og falle ut etter ca. en ukes forløp. I denne tid er imidlertid helingen så langt fremskredet at de øvrige suturer klarer å holde såret lukket. Operasjonen er ofte vanskelige å utføre heroppe, da man på grunn av de store avstander ikke kan få tilsett patientene.

L e d d b e t e n d e l s e.

Distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, meddeler:

En fjordhoppe var blitt betydelig halt på begge forben på grunn av en dobbeltsidig arthrit i begge kronledd. Tilstanden hadde utviklet sig gradvis og hesten var etter samråd med dyrlæge bestemt for slakt. Bevegelsen var som på en forfangen hest. I hoven var der intet tegn til forfangenhet. Det eneste positive var en ømhet i begge kronledd, men der var ingen opdrivning. Hesten ble behandlet med intramuskulære injeksjoner av svovelolje: Sulf. subl. grm 1 og Ol. olivar grm. 100 i doser på 10 ccm.

Der anvendtes 12 injeksjoner med 8 dagers mellomrum. Tilstanden ble til en begynnelse forverret, hesten blev haltere. Men derefter bedredes tilstanden og hesten ble helt restituert og arbeidsdyktig.

«Skarp t» hos hest.

Distriktsdyrlæge *R. Solheim*, Skodje, forteller følgende sykehistorie:

Hos en hest blev det ved første gangs behandling diagnostisert «kolikk». Tross behandling blev hesten imidlertid ikke bedre, anfallene kom med visse mellemrum igjen med stor heftighet. Ved senere rektalundersøkelse konstatertes en hård og øm svulst i høire side. Da dyret var noe til års og feberfri, lot jeg den slakte. Ved seksjonen fantes en ståltråd fra en brusflaskekork. Ståltråden hadde perforert en tymntarmslyng i krøset og hadde der dannet en abscess med ca. en tomme tykk kapsel. Ståltråden hadde fortsatt videre og med spissen risset små rifter i de omkringliggende tarmer, hvor der også var en begynnende peritonit.

Brudd av underkjeven.

Distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, meddeler:

En traverhingst pådrog sig en eiendommelig beskadigelse. Forspent en sulki gikk den i gaten og kom herunder forbi et metallstøperi. Ved sprengning av noe støpegodset kom et metallstykke på $2\frac{1}{2}$ kg. farende ut i veibanan og rammet hesten i mulen. Mule og underlebe blev kløvet, hvortil kom et dobbeltsidig brudd på laden, således at hele fortandsstykket hang ned.

Der blev lagt kobbersutur på tennene etter gjennemboring av hjørnetannen og første kinntann. Bløtdelene ble sutureret dels med katgut dels med metalltråd. Operasjonen foretokes som de fleste operasjoner på hest i intravenøs kloralnarkose, en narkoseform som jeg hos hesten som regel synes er å foretrekke for kloroform.

Atypisk bekkenbrudd.

Distriktsdyrlæge *A. T. Hallesby*, Åndalsnes, anfører:

En hest blev etter $\frac{1}{2}$ mils kjøretur plutselig meget halt. Den måtte opstalles for natten, men var neste dag tilsynelatende haltefri. Eieren tok den så hjem og satte den etter et par dagers forløp for plogen. Hesten gikk for plogen i nesten 2 dager, blev så igjen plutselig meget halt, kunde knapt bringes i hus. Ved rektalundersøkelse fant jeg brudd av hoftegrenen.

Perikardit og synovit hos svin.

Distriktsdyrlæge *N. Aas*, Skarnes, skriver bl. a.:

Det er dog en enkelt sykdom som det er grunn til å omtale litt nærmere. Det dreier seg om en fibrinos pericardit og synovit som både i 1932 og 33 har vist sig i en enkelt større svinebesetning. Sykdommen er såvidt vites ikke tidligere konstatert i mitt distrikt og det foreligger visstnok heller ikke beretning om den fra andre kanter av landet. Den er imidlertid omtalt i danske beretninger.

Sykdommen har vist sig hos 2—3—4 mndr. gl. griser og dødelighetsprosenten er stor. Det kliniske billede er ganske særpreget, idet den angrepne gris viser hevelse i diverse ledd, en hevelse som er meget lett å konstatere i haseleddene. Patienten ligger stadig og matlysten er helt eller delvis tapt. Det er utpregede tegn på hjertesvakhets som cyanotiske ører, bankende og hyppig hjerteaksjon m. m. Sykdommen er ikke absolutt dødelig.

Seksjonsbilledet er meget karakteristisk, idet det finnes en meget tørr fibrinøs pericardit og i de angrepne ledd har jeg alltid funnet noen gule eksudatklumper. Har synovitten vært av lettere art, finnes kanskje bare en enkelt eller et par — omtrent risengrynstørre — klumper i ledrets utposninger.

Sykdommen har åpenbart en viss smittsomhet og vil muligens være vanskelig å bli helt kvitt i større besetninger, da lettere tilfeller kanskje vil gå upåaktet hen eller bli miskjent.

«S m å g r i s s y k e».

Distriktsdyrlæge *E. Gundersen*, Bryne på Jæren, skriver dessangående:

Denne sykdom blandt smågrisene er uhyggelig utbredt, og da den varierer meget i sykdomsbilledet etter de lokale forhold, blir den ikke alltid lett å bli klar over. De aller fleste steder underkastes den ingen som helst behandling, inntil den blir så slemt at eieren gir op hele stellet, andre steder igjen slåes ned de mest angrepne og der drives så bare med de dyr som er kommet sig igjennem sykdommen. Og det er sikkert, har smågrisene først fått sykdommen i sig, er den neimen ikke god å bli kvitt. En beskrivelse av sykdommen er kanskje overflødig, da den er så godt kjent, men de almindeligst forekommende symptomer er: Begynnerstadiet er gjerne i overgangsalderen; der merkes da at smågrisen ikke er så livlig som almindelig, den står og henger mens de andre springer, og den spiser litet. Derpå kommer ofte diaré, mens der hos andre tvert imot inntrer en forstoppelse, og smågrisen går rundt og strever med å bli av med avføringen. Så begynner de å få abnorm smak og lukt, de oppsøker urin og avføring, som de eter i sig, og får de teften av blod, så kaster de sig over hverandre og biter ører og hale av hverandre. De blir videre bustet, krumrygget og skurvet på huden, kvitterer ildeluktende vinde og avføring, eter litet og er i høi grad utrivelige. Andre får også hoste, som vedvarer i det uendelige og som er meget plagsom for den angrepne.

————— Ikke alle de ovenfor beskrevne symptomer behøver å være til stede, og heller ikke er det alltid at tidspunktet for sykdommens optreden er den som her er beskrevet, syken kan i det hele tatt variere på de forskjelligste måter. Det er innlysende at en sådan alvorlig sykdom tidlig i svinets vekstperiode får en stor betydning for svinets hurtige og dermed for eieren økonomiske utvikling, og når en så betenker hvor almindelig klagen over denne sykdom er, så kan enhver tenke sig det nasjonal-økonomiske tap som den bringer landbruket. — Sykdommens egentlige årsak er ikke lett å fastslå, som regel sees den satt i forbindelse med de hygieniske og sanitære forhold hvorunder grisene lever, men jeg har også mange ganger sett den riktig ondartet under de beste sanitære forhold, likesom steder hvor forholdene har vært slettest mulige, der har de vært fri den. At den i flere av sine stadier er smittsom, kan der vel neppe være tvil om. Behandlingen av de angrepne griser har bragt vanskeligheter, da syken optrer med så mange kombinasjoner. Veterinærinstituttet har utarbeidet flere sera til vaksinasjon, men det er ikke så lett å få folk til å bruke den slags, da dyrlæge skal betales for hver gang, man blir likeglad, og så går det sin gang. Min personlige mening er at man helst, her som alltid, bør søke å undgå syken. Således bør de som driver med innkjøpte grisunger, noe passe på hvor de får dem fra. Likeledes bør strø-spørsmålet ofres ganske annen omtanke enn nu. Rikelig med tørr jord eller torvstrø i garen hver dag, den første måned i overgangen, eller helst litt tidligere det skal nok vise sin gode virkning, men der må skiftes ut hver dag. Mineralnæring og kritt er bra, samtidig gis rikelig nysilet melk.

A r v e l i g n a v l e b r o k k.

Dyrlæge *J. K. N. Mjørud*, Rakkestad, oplyser om å ha påtruffet en råne som omrent utelukkende gav avkom lidende av navlebrokk.

«K u s m a» h o s h u n d .

Dyrlæge *Rolf Aase*, Risør, forteller at han under en kusmaepidemi behandlet en hund som var sterkt angrepet av en kusmalignende sykdom.

H u g g o r m b i t t .

Distriktsdyrlæge *O. Haga*, Haugesund, meddeler:

Huggormgift. En hest var bitt i overleppen av huggorm. Temp. 38,6. Sterk hevelse i neseregionen og i hele ansiktet. Venstre nesebor nesten tilstoppet. Dyret lignet en flodhest. Behandling: Subkutane injeksjoner av sol. hypermangan. kalic. og inngivning av spiritus. Hesten kom sig forholdsvis snart.

M a n g e l s y k d o m m e r .

Distriktsdyrlæge *O. Skjerven*, Trysil, skriver:

Mangel-sjukdomer har vært svært almindelige. Tre-eting, sleikesjuke, mat-leihet og utrivelighet har vært ganske utbredt hos storfeet. Likedan har det vært med ull-eting og ull-avfall hos sauene. Det siste skyldes kanskje også delvis for varme og fuktige fjøs, da det er få som har eget rum til sauene. Fra Lillebo i Engerdal blev det under tørkeperioden klaget over at kua snart etter slipningen kom tilbake fra skogen og gav sig til ved husene for å gnage treverk, filler, og gamle sko når de fikk fatt i det. — Mange av de under sterilitet opførte tilfelle skriver sig fra denne tid, men burde kanskje like godt vært ført op under mangel-sjukdomer. I flere av disse tilfelle kunde intet særlig patologisk påvises, og de blev behandlet som mangel-lidelser. Resultatene tyder på at det var rett. — Påfallende er de mange ikke sm. aborter, mumifiserte fostere og tilbakeholdte etterbyrder på steder hvor man kan vente å finne mangelsjuke. Etterbyrden er i slike tilfelle gjerne ødematos, slimet, skjør og vanskelig å avløse.

Distriktsdyrlægen i Nordre Valdres, *O. Taralrud*, meddeler:

Min virksomhet i de senere år er mer og mer godt ut på å motarbeide de tallrike *mangelsykdommer* som vitterlig forekommer i langt større utstrekning enn tidligere antatt. Her kan nevnes i fleng: struma, osteomalaci, rachitis, slikke-syke, kron. indigestion og visstnok flere, samt mange svekkelsestilstander hos nyfødte, der sikkert også har sin årsak i mangefull næringssstoffsammensetning hos mordyret, i allfall den siste tid av drektigheten. Et eksempel i så måte synes jeg anvendelse av lugolsváske på drektige sører er for å avverge struma på lammene. Den har vært anvendt profylaktisk på noen utsatte steder 4 à 5 år og med utmerket resultat. Riktig nok er sykdommen ikke árviss og forsøkene få, så dom bør ikke felles ennu, men det er i høi grad opmuntrende og skal bli fortsatt. Norsk mineral-nærings med jod er i stor utstrekning anbefalt til drektige dyr, likeledes sildemel.

Distriktsdyrlægen *H. Lund-Larsen*, Dombås, fremholder:

Innen gruppen *mangelsykdommer* forekommer ennu meget i distriktet. *Struma* ser man fremdeles meget av, så vel hos kalver som hos føll og lam. Tilskudd i lengere tid til mordyrene av jordmineralpreparater virker her i distriktet meget godt

profylaktisk. Osteomalaci i typisk form ses ikke ofte, men slikkesyke og en hel rekke av utrivelighetstilstander, så som fordøieseslidelser som ikke påvirkes av almindelige medikamenter, manglende brunst eller overløpning i innefôringstiden, egenartede eksemformer. (Eksemet beskrevet i Veterinaertidsskriftet 1933). *Kalvedødelighet* og lammedødelighet med degenerasjon og kalkinnleiring så vel av skjelett- som hjertemuskulaturen iakttas ennu ikke sjeldent. Forsøk, drevet ved bestyrer Slagsvolds hjelp, tyder sterkt på at det dreier sig om en mineralmangel eller kombinert vitamin-mineralmangel, og at den kan forebygges ved sådanne tilskudd til mordydrene. (Beretning innlevert til Statens Veterinærklinik angående forsøkene 1933.) Enn videre har man iakttatt at endel kyr som kalver om våren etter sterke tørrår, har tilbøielighet til å kalve endel dager før tidlig. Fostrene små og svakelige. Efterbyrden hos slike dyr er nesten alltid meget tynn, fast-sittende, iblandt tynn, slimaktig. Det synes å være et betydelig større antall storfe som blir igjenstående med etterbyrden i innefôringstiden etter tørre år, enn etter normale år.

Distriktsdyrlæge S. A. Lunde, Sandnes, innberetter følgende om mangelsykdommer:

Den nyere tids forskning på dette område har ført til en rasjonell behandlingsmåte. Men det gjelder som ellers mer å forebygge enn helbrede sykdommen. Klorcalciumbehandling ved den såkalte lungesyke, av hvilken der i år er forekommet 27 tilfeller hos sau, må sies å være anerkjent. Hvad den såkalte krampe-syke hos kyr angår, er man ennu ikke på helt sikker grunn, men klorcalcium-klormagnesiumbehandling har ført oss en god del fremover, ihvorvel det ikke alltid er tilfredsstillende. Efter min erfaring må dyrene tas under behandling snarest mulig.

Stadsdyrlæge E. Koren Lund, Skien, meddeler:

Har gjort den erfaring, at saltsyre gitt i den første tid etter kalvingen, da melkeproduksjonen er høiest hindrer optreden av mangelsykdom: dette beror antagelig på, at kalksaltene letttere optas i organismen ved tilstedsvarsel av saltsyre, som vel også spiller en rolle i føret, behandlet etter prof. Virtanens metode.

Distriktsdyrlæge A. T. Hallesby, Åndalsnes, meddeler:

En flokk kalver i 3—4 måneders alderen blev syke: noe feber, sterk hjerte-banken, nedsett matlyst, vakkende gang. Dyrene lå alle og la sig straks igjen etter tur, så snart jeg hadde undersøkt dem. Samtlige reagerte konstant for det anvendte formineralpreparat og alle blev friske på få dager.

Distriktsdyrlæge D. Grimsrud, Spydeberg, anfører bl. a.:

Jeg har behandlet et sjeldent tilfelle av hudutslett hos en 14 år gl. hest. Det begynte med hårvaffal og utslett på hode og hals, og tiltok betydelig i løpet 8 dager. Hestens fordøielse var i uorden, hvorfor tarmene ble rentset og senere behandlet med adstringentia, samtidig med utvendig behandling, men uten resultat. Arsenikkur i 30 dager så ut til å forverre tilstanden, idet eksem, skorper, hårvaffal og hufortykkelse nu hadde brent sig over hele kroppen, særlig var benene sterkt ophovnet, så hesten ikke ved egen hjelp kunde gå ut av stallen. Ved behandling med klorkalciumkrystall i vandig oplosning, samt cort. qverc. og creta alb. kom hesten sig hurtig og er nu helt frisk og i arbeide.

Dyrlæge *R. Aase*, Risør, meddeler:

En d-avitaminose hos høns er behandlet i 2 besetninger. Hønsene (i alt ca. 120) blev halte, klarte ikke å bevege sig og døde etter få dagers forløp. I hver av besetningene blev tilsammen gitt 1 teskje tran daglig. Behandlingen viste sig å ha en særdeles god virkning. Sykdommen ophørte ganske, og selv de høns som så dødssyke ut, kom sig straks.

S a u e s y k d o m m e r .

Distriktsdyrlæge *K. A. N. Rutlin*, Vesterålen, meddeler:

År om annet forekommer her adskillige tilfelle av bør-vattersott hos sauene. Flere gårdbrukere påstår, at dette forekom aldri mens de hadde den gamle sauerasen som lammet ved juletider (winterlamming — forresten meget almindelig ennu), men først etterat de fikk de nye rasene yorkshire, sjeviot og krysninger av disse og ved vårlamming optrådte sykdommen. Det kan jo hende at det skyldes manglende aklimatisering, eller mangel på E-vitaminer i føret, men i de to tilfeller som jeg har undersøkt næiere, har årsaken vært blaerenyrer hos lammene.

Distriktsdyrlæge *T. Faanes*, Stranda pr. Ålesund, omtaler følgende om sauesykdommer i sin innberetning:

Bland spesielle sauesykdommer har der, foruten pasteurellose, som er årviss, vært endel eksemmer, med sår og skorper på hodet, spesielt leppene, strekkende sig bakover halsen og større og mindre partier av kroppen. Ødemer i huden omkring skorpene. — En mann blev smittet i ansiktet av et lam, og han måtte gå i lengere tid under lægebehandling.

Distriktsdyrlægen i Søndre Modum og Sigdal *J. J. Krohn*, meddeler:

I en større sauebesetning optrådte endel ganske ondartede tilfelle av impetigo labialis med spredning til munn- og nesehule og i et enkelt tilfelle til lunger med dødelig utfall. En tilsvarende lidelse (av lægen diagnostisert impetigo contagiosa) grasserte sterkt endemisk blandt barn og voksne i samme distrikt. Kort før sykdomsutbruddet i sauebesetningen hadde en kone fra en nabogård, hvor især barna hadde vært sterkt angrepet, for et par dager besørgtet stellet i fjøset på den gård hvor de angrepne sauer var. Efter konferanse med Statens Veterinærklinik, innsendtes materiale fra de syke sauer til nærmere undersøkelse.

Da de greske fartøier som anløper norske havner til stadighet fører med sig forskjellige slags levende husdyr som holdes ombord til bruk ved besetningens proviantering, har det offentlige — for å undgå eventuell smitteoverføring — ved forskjellige anledninger foranstaltet veterinærinspeksjon ombord i disse skiber. Ved en sådan inspeksjon i 1933 har det lykkes distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, å konstatere saueskabb.

P e l s d y r s y k d o m m e r .

Distriktsdyrlægen i Nordre Nordmøre, *H. M. Fusk*, innberetter om revesykdommene bl. a.:

Reveavlen går stadig frem her i distrikttet, og reven er her uten tvil blitt befolkningens mest lønnsomme husdyr. Siden man blev herre over innvolls-

ormplagen (hakeormen) har tapet av hvalper om sommeren vært minimalt. Derimot er det ved mikroskopiske undersøkelser godtgjort at en annen snylter, nemlig lungeormen har fått stor utbredelse. Når dyrene kun er lettere angrepet har ormen med godt resultat vært bekjempet ved intratracheale injeksjoner av dr. Cunningham's lungeormmiddel. Dyrene må under og i noen uker etter behandlingen være anbragt på «hevet nettingbunn». Er dyrene derimot sterkt angrepet nytter ingen behandling, og de bør da pelses så snart anledning dertil gis, for å undgå videre smitteoverføring.

Distriktsdyrlægen i Ytre Sunnfjord, *M. H. Kristensen*, skriver følgende:

1933 var et for sølvrevavlen i dette distrikt forholdsvis uheldig år med megen dødelighet blandt hvalpene av spolorm.

En vesentlig del av uhellene under fødselen skyldes sikkert at man her i stor utstrekning arbeider etter det oprinnelige prinsipp fra sølvrevavlens barndomstid som gikk ut på at revemor ikke måtte forstyrres eller ses til en tid før og etter hvalpingen. Følgen er at tispen ingen hjelp får om der opstår fødselsvanskhet. Man har gjentagne ganger funnet hvalper med halvt avbitte hoder, som viser at tispen har måttet hjelpe sig selv.

Et tilfelle av fødselshjelp hos sølvrev er muligens av interesse for kolleger, idet det bekrefter at reven er et dyr som egner seg for endog ganske store operative ingrep under lokal bedøvelse:

Tispen hadde vært syk siden midnatt da jeg nådde frem ute på ettermiddagen. Veene var ophørt. Ved palpasjon kunde påvises 5 foster, ved å føre inn en finger kunde føles et foster foran bekkeninngangen. Ved gjentagne injeksjoner av Hypofysin Stark (der anvendtes i alt 4 ampuller à 1 ccm.) lyktes det å fremkalte sterke veer der drev fosterne så langt frem at det lyktes å anlegge tang. To levende og en død hvalp blev således ekstrahert. Til tross for nye hypofysin-injeksjoner vilde der ingen videre utvikling bli i fødselen. Efter å ha ventet 3—4 timer blev tispen tatt inn i stuen og forløst ved keisersnitt.

Operasjonen ble utført etter den metode som angis av Keller i «Geburtshilfe bei den kleinen Haustieren», flanksnitt under lokalanestesi med kun $\frac{1}{2}$ % novokain, ingen almennarkose. Før og etter inngrepet injisertes $\frac{1}{2}$ ampulle Hexeton som hjertestimulans. Tispen reagerte neppe under operasjonen og viste heller ikke etter denne noen sykdomssymptomer. Ingen forbinding, kun halskrave. Noen dager etter operasjonen sprang noen hudsuturer, så dyret måtte etterbehandles av en annen dyrlæge i hvis distrikt operasjonen ble utført under dennes bortreise. For å undgå at hudsuturene springer, bør man — idet man fikserer patienten i sideleie på et bord — stramme bakbenene best mulig bakover. For øvrig henvises til ovennevnte verk.

Som tidligere nevnt har der vært noen dødelighet blandt revehvalper av spolorm. Allerede 14 dager gamle merket man de var utrivelige og ved 3 ukers alderen, på den tid man pleier kapsle dem første gang, kreperte dyrene. Dødsårsaken blev klarlagt ved seksjon. I noen tilfelle måtte derfor gås til kapsling av kun 2 uker gamle hvalper. I disse tilfelle anvendte jeg 0,1 ccm. kapsler, de samme som sedvanlig brukes til blårevhvalper. Er man i tvil om årsaken til utriveligheten hos disse ganske unge hvalper og ikke kan komme til klarhet ved eventuell seksjon, har man også meget litet utbytte av den mikroskopiske ekskrementundersøkelse. Ekskrementene får man ikke ta hos disse ganske små hvalper og undersøker man morens avføring i den meningen at tilstanden m. h. t.

snyltere må være den samme hos henne og hvalpene, blir man her ført på villspor. Den mikroskopiske undersøkelse av morens avføring kan nemlig gi et negativt resultat eller i høiden vise en meget svak spolorminvasjon, mens dens et par uker gamle avkom kan være proppende fulle av denne orm. Man har her hos det voksne dyr tydeligvis et eksempel på aldersresistens overfor spolorm.

Distriktsdyrlæge K. Verpe, Drangedal, meddeler:

Ondartet revesykdom inntraff i en mindre farm, idet 5 stykker blev angrepet og alle døde.

Det første symptom var slapphet i bakkroppen, som etter hånden kunde bli helt lam. Derefter blev dyret slovt, med matt blikk. Svak arytmisk puls. Ingen appetitt. Dessuten var der hjernesymptomer med tvangsbewegelser, kramper og forstyrret bevissthet. Enkelte fikk diaré. Døden kom mens reven lå i coma. Temperaturen var i alle tilfelle enten normal eller subnormal. Et kadaver blev sendt inn til Veterinærinstituttet som konstanterte mave-tarmbetendelse, men årsaken blev ikke bragt på det rene. Sykdom med lignende symptomer har jeg også hørt omtalt fra andre steder.

Distriktsdyrlægen i Øst-Finnmark, G. Ruud, Vadsø, omtaler følgende måte til å innfange undslupne rever:

Der blev i det øiemed foreskrevet Acid. diaethylbarbiturie. 1,5 gr. in II plo. Et pulver blev blandet i kjøttdeig og lagt i nærheten av revegården. Den rømte rev innfant sig omsider og spiste kjøttet. Da den ruslet vekk igjen trodde eieren den hadde fått for lite og satte ut et pulver til på samme måte. Reven kom da tilbake og tok også dette pulver. Derefter blev den liggende og sove i 48 timer og kunde bringes tilbake til innhegningen.

F o r g i f t n i n g e r.

Distriktsdyrlæge S. Hyge, Måløy, meddeler:

Kjøttforgiftninger forekommer ikke så sjeldent. I en større revegård mistet eieren 16 hvalper og 3 voksne sølvrever. Årsaken skyldes føring med infisert nise-(springer)kjøtt. Dyret var skutt på utgående fangst og lå noen dager i sommervarmen med innvollene i sig. Kjøttet viste intet tegn på å være bedervet. Det blev gitt sammen med fisk og andre førstoffer. 3—4—5 dager etter blev de første dyr syke, spiste intet, var slappe, viste fordøielsesforstyrrelser. Medisinsk behandling hjalp ikke, og døden inntraff etter 7—10 dagers forløp. I en annen revegård mistet de 8 rever etter føring med høns, hvor kjøttet av disse var infisert.

Distriktsdyrlæge T. Faanes, Stranda, omtaler i sin innberetning, at der i hans distrikt også er forekommert flere tilfeller av forgiftning ved foring av rever med bedervet hvalkjøtt.

Distriktsdyrlæge O. Haga, Haugesund, har innberettet følgende om forgiftning ved *kunstgjødning*:

Det hender ikke så sjeldent om våren i april, at sauene som beiter på kunstgjødsle marker, blir syke og noen dør. Det er når gresset nettopp er begynt å spire og ennå er så kort, at sauen må rotgnage for å få noe i sig. På en gård, hvor der en tid i forveien var gjødslet med norgessalpeter og dels med «trollmel», blev flere sauene syke. En av de døde obdusertes. Løpeslimhinnen var sterkt rød og svullen. Løpens innhold som tynn velling. I nettmaue og vom fantes endel ufor-

døiet mais. Leveren noe degenerert. Lungene ødematøse og i bronchiene endel skummende væske. Blodet godt koagulert.

Løpen og mestedelen av dens innhold blev sendt inn til Veterinærinstituttet, hvorfra opplystes følgende: Løpen: Hæmorrhagisk betendelse. Ingen parasitter. Ved mikroskopi påvistes en mengde små korn. Kjemisk påvistes i løpeinnholdet 0,9 % klor beregnet som NaCl. Der kunde ikke påvises salpeter. Men det fantes rimelig, da dyret hadde levet 4—5 dager etter sykdommens begynnelse, og salpeter-ioner optas meget raskt av organismen og går over i blodet. «Trollmel» er cyanamid med 20,5 % N. Dets toxiske virkning kan først og fremst begrunnes i dets innhold av uomdannet karbid, dernest som en cyanforbindelse og kan endelig omdannes til andre giftige stoffer. Analyse av det innsendte materiale på trollmel — negativt for cyanets vedkommende, da det hurtig omdannes. Kalcium — anorganisk bundet — til stede i små mengder.

Distriktsdyrlæge J. Elsness, Halden, forteller om et tilfelle av forgiftning i en mindre sauebesetning, hvor dyrene var foret med grønnfôr fra haven:

Her var trærne iforveien sprøitet med *blyarsenatoplosning*. Ved Veterinærinstituttet blev påvist både bly og arsenikk i et innsendt kadaver. Samme stoffer blev også påvist i innsendte plantedeler. Forgiftningen skyldtes ikke uforsiktighet. Det var brukt svakere oplosning enn bruksanvisningen angav, og denne var for øvrig fulgt til punkt og prikke.

Den samme dyrlæge fremholder videre:

Ikke så få ganger er konstatert forgiftning hos kalver og griser ved føring med *pasteurisert melk* — den såkalte returnmelk. Denne blir opvarmet til 85° C. Derved dreper melkesyrebakteriene, mens andre bakterier — blandt annet forråtnelsesbakteriene — ikke dreper. Disse får i denne slags melk tvert imot større utviklingsmuligheter derved at melkesyren for en vesentlig del mangler, og denne bidrar jo til å hemme forråtnelsesbakterienes vekst. I stedet for å bli egentlig sur undergår melken en forråtnelsesprosess med dannelse av giftstoffer. Disse kan frembringe sykelige tilstander hos dyrene, dels i form av mave- og tarmbetendelse, utvidet svakt hjerte samt lammelse. Derfor anbefales å bruke melken straks, helst mens den ennu er varm.

Distriktsdyrlæge E. Dahlback, Odda, meddeler:

Under symptomer på kronisk forgiftning av en eller annen slags inntraff noen sykdomstilfelle, hvorav 3 med dødelig utgang, i besetninger som til dels blev føret med høi fra jorder som grenser op til en sinkfabrikks områder. Jeg lot prøver av høiet undersøke på Statens landbrukskjemiske kontrollanstalt i Bergen, hvorfra meddeltes at bunnfallet i det vann som høiet blev utvasket med inneholdt *bly- og kobberforbindelser* i så stor mengde, at høiet måtte anses for sundhetsfarlig som før. Mellem de interesserte kommer det vel til en ordning for fremtiden.

Distriktsdyrlæge K. A. N. Rutlin, Vesterålen, meddeler:

Et tilfelle av *tranforgiftning* er påtruffet ved føring med «grakse» (d.v.s.: torske- og hyselever hvor tranen er trukket ut ved pressing eller ved ophengning i pose).

Den almindeligste og mest anvendte er presset grakse, den brukes fortrinsvis til kalvene og er et utmerket før. Almindelig sender fiskerne hjem tønnevis av dette førstoff fra fiskeværrene, hvor de stasjonerer, og da særlig Lofoten. En gård-

bruker og fisker fikk forrige vinter fatt i en tonne pressegrakse og sendte den hjem til opføring. Den blev særlig anvendt til 4 kalver i alderen 3—5 måneder, og de fikk fra $\frac{1}{2}$ til 3 liter daglig.

Efter en tids føring blev en kalv syk og slaktet i døende tilstand efter 12—14 timers forløp. Dagen efter blev neste kalv syk og døde, og innen jeg kom til var også den 3dje kalv død. Ved obduksjon kunde intet påvises uten et rikelig innhold av grakse i vom og løpe.

Jeg tillot eieren å spise den slakterimessig behandlede kalv, og det skjedde uten ubehagelige følger for konsumentene. Det er ellers en kjent sak blandt fiskeribefolkningen her, at hvis sauene — utgangerne — om vinteren og våren slipper til å ete torskelever så meget de lyster, dør de ofte etter kort tids sykdom og i ethvert fall blir de syke i flere dager og mister senere ullen. Hvis en sau slipper ull over hele eller det meste av kroppen, regner mange fiskere uten videre med at sauen har spist lever.

D y r p l a g e r i.

Distriktsdyrlæge *H. Grøholt*, Tromsø, innberetter følgende:

Av sulteføring har det vært adsikllig, dog som regel ikke så graverende tilfeller som før om årene, således er bare ett eneste dyr av den grunn blitt skutt. Tilfellet gjaldt en ku som var så sulteføret at den vanskelig kunde stå på benene. Slaktet skulde normalt veie 120—130 kg., dette veiet 62 kg., benene veiet omkring 30 kg. Allikevel uttalte vedkommende eier og samtlige vidner at noen sulteføring var det ikke tale om.

I et annet tilfelle gjaldt det en hest som var mellom 30—40 år gammel. Tannsettet var så utslikt og mangelfullt p. g. a. alderen, at det var umulig for dyret å tygge føret ordentlig. Hesten hadde da til slutt fått et kolikktilfelle som heldigvis gjorde ende på dens liv. Men eieren kunde ikke engang besørge dyret nedgravet; for å få dette ordnet, måtte politi og dyrlæge ta affære.

Alt i alt må man si at sulteføringen er i nedgående, og dette skyldes først og fremst lensmennenes og herredsagronomenes iherdige arbeide for å komme dette uvesen til livs.

K v a k s a l v e r i.

Distriktsdyrlægen i Ytre Romsdal, *A. I. Bu*, meddeler:

Kvaksalveri forekommer der alltid endel av. Hver bygd eller grend har sin kloke mann eller kone som ofte forsøker sine kunster for dyrlæge hentes. Jeg har før ansett disse som mindre farlige, men i år har en kvaksalver begynt å kastrere hester, og det synes jeg bør påtales. Det er mig meddelt at han i år kastrerte 4—5 hester. Av disse døde 1 hest av bukhinnebetendelse. Hos en annen støtte andre komplikasjoner til med det resultat at hesten måtte slaktes.

Distriktsdyrlæge *T. Nissen*, Flekkefjord, meddeler:

En rettssak angående en ku som var assurert i en lokal assuranse kan mulig ha noen interesse, da den viser at en assuranseforenings tilsynsmenn ikke er kompetente til å dømme om hvad sykdom en ku er syk av. Nevnte ku blev jeg kalt til, da den lå på det siste med stor feber, diaré og heftige krampetrekninger. Den hadde vært syk i noen tid, og jeg beordret den drept, da jeg anså det for dyrplageri å la den leve lenger. Obduksjonen viste foruten tarmsykdom, sterkt kornet degenerert grågul lever.

Nu nektet assuransen å betale kuas assuransesum under påberopelse av at kua led av «øjesykdom» (en kronisk forløpende feberfri indigestionstilstand) som assuransen hadde besluttet ikke skulde være innbefattet i forsikringen. Navnet «øjesykdom» kommer av at den spesielt forekommer på «øjemoen» (sandmo) i Kvinesdal. Jeg tilrådet mannen å anlegge sak mot assuransen, som ble dømt til å betale kua.

Distriktsdyrlæge K. M. Hellestøe, Farsund, opplyser om følgende behandlingsmetoder av de såkalte «kloke menn»:

Det er verd å notere et par diagnoser av «kloke menn»: «Klauelta» (elite = plage) som forekom om våren. Det var utvilsomt harde klauer og forekom alltid i forklaueene. Behandlingen var å ta dyret ut på marken, med en spade hugge ut grastorven som den syke fot stod på, stikke en hyssing gjennem grastorven og henge den op i en *bjerk*. Når torven falt ned var dyret helbredet. Det hjalp ikke hvis torven blev hengt op i en apal eller en eik. NB. Dyret måtte ikke komme inn i hus igjen før helbredelsen, og gikk følgelig ute på våt mark. — En annen mystisk sykdom var «hogg av springorm» (springorm er visstnok identisk med almindelig firfisle etter de beskrivelser jeg har fått). Symptomene hos det rammede dyr var de samme som ved kronisk indigestion med avmagring etc. «Hogget» var ikke synlig, men formodedes å være på den ene side og alltid på brystkassen. Behandlingen var at én mann trykket hodet ned og den klokemann løftet forbenet på den syke side op så mange ganger som mulig til klauen var over dyrets øre. Altså en slags massasje. — Den «kloke mann» som utførte denne behandling døde for vel et halvt snes år siden.

Distriktsdyrlæge J. Aursand, Rjukan, opplyser om en gårdbruker som pumpet en ku for melkefeber med det resultat at et veldig subkutant emfysem bredte sig over det meste av kroppen helt op på ryggen.

Tabeller.

Tabell II.

De viktigste sykdommer hos hus-
(Relevé des divers cas de maladies des animaux)

Sykdommer (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Storfe (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>).....	3	3	-	47	2	40	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Sarcophysema bovis</i>).....	-	-	-	29	2	25	-	-	-
Brásott (<i>Gastromycosis ovis</i>).....	-	-	-	-	-	-	152	6	144
Smittsom anæmi hos hesten (<i>Anaemia infect. equi</i>)	9	7	2	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrfeber (<i>Coryza gangraenosaboum</i>)	-	-	-	415	198	86	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Influensa (<i>Influenza</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smittsom lungebetendelse) (<i>Septicaemia suum</i>).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke, Knuterosen (<i>Morbus ruber, Erysipelas suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smittsom kasting (<i>Abortus infect. Bang.</i>)	-	-	-	1169	212	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis para-tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	57	33	2	4	1	3
Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	206	-	3	-	-	-	-	-	-
Munnsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	116	-	-	6939	4	-	6	-	-
Skabb (<i>Scabies</i>)	52	-	-	104	-	-	-	-	-
Paratyfus og Parakolininfeksjoner (<i>Paratyphus et Paracolibacillus</i>)	5	-	-	186	3	33	7	-	7
Godartet beskelersyke (<i>Exanthema vesiculosum coitale</i>)	58	-	-	40	-	-	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	4	-	-	17	3	13	4	-	4
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	43	-	2	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	1244	6	4	146	4	1	2	-	1
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	518	138	5	7	-	-
Botryomykose (<i>Botryomycosis</i>)	229	6	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	120	28	57	25	7	13	3	1	2
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	6543	8	-	-	-	-
Føllsyke, kalvediare, smågrisdiare (<i>Diarrhoea et pyo-septicaemia neonatorum</i>)	376	19	180	1861	79	355	127	1	29
Luftveiskatarr, halsbetendelse (<i>Coryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	1765	10	6	368	13	1	28	3	-
Lunge- og brysthinnebetendelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	76	11	12	214	72	32	34	6	15
Fordøiesesssykdommer (indigestion, mave- og tarmkatarr, trommesyke) (<i>Gastritis. Enteritis. Tympanitis</i>).....	3075	32	28	15369	454	299	267	10	15
Kolikk, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	3524	59	219	1207	36	41	37	3	5
Akkut diare og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	161	-	11	2442	50	128	46	-	6
Overføres	11098	181	525	37697	1314	1075	724	31	213

dylene i Norge i 1933, ordnet artsvis.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1933).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Katt (<i>Chats</i>)		Fjærfe (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav
drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
4	-	4	-	4	-	4	-	4	-	4	-
2024	34	115	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10663	107	268	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
284	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	20
308	25	1	92	-	22	1	-	-	-	-	60
855	80	323	-	-	-	-	-	-	-	-	1
97	25	-	-	142	-	-	-	-	-	-	-
16	6	-	-	2111	147	319	29	-	-	-	-
107	128	-	-	2	8	3	7	-	-	-	-
5314	89	820	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	101	2	8	447	6	1	58	9	4	-	-
9	8	56	59	164	15	33	28	4	14	-	-
55	4	48	108	1319	61	57	87	16	22	389	65
2	375	12	29	400	10	5	19	1	3	-	296
22	4	9	67	348	6	23	14	2	3	-	33
202	4	16	22014	493	1804	5049	273	447	355	120	51
										612	220
										1268	324

Tabell II. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sykdommer (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Storfe (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaîs)	derav		anmeldte (signaîs)	derav		anmeldte (signaîs)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført	11098	181	525	37697	1314	1075	724	31	213
Koksidiose (<i>Coccidiosis</i>)	-	-	-	47	8	5	-	-	-
Lungeemfysem (<i>Emphysema pulmonum</i>)	352	73	12	114	51	7	1	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	121	5	12	1167	60	223	91	2	31
Innvendige snyltere (<i>Helminthiasis etc.</i>)	1548	4	8	72	3	3	1356	27	36
Hudparasitter (<i>Pediculidae, Ixodidae, Oestridae, etc.</i>)	1673	1	-	34107	-	-	1702	-	-
Akutt og kronisk hjernebetendelse (Koller) (<i>Meningitis acuta. Fatuitas</i>)	45	23	3	54	15	8	14	3	5
Piroplasmose (<i>Piroplasmosis</i>)	-	-	-	866	15	67	-	-	-
Blodurin (ikke smittsom) (<i>Haemoglobinuria. Myoglobinuria. Haematuria</i>)	449	27	21	587	37	65	-	-	-
Nyre- og urinveisykdommer (<i>Nephritis, Cystitis etc.</i>)	123	13	7	269	67	13	27	8	6
Sterilitet (<i>Sterilitas</i>)	1075	-	-	10250	409	-	16	-	-
Hudutslett (<i>Eczema</i>)	1658	-	-	1445	3	-	79	1	-
Skurv (<i>Favus</i>)	35	-	-	72	-	-	-	-	-
Traum. indigestion (<i>Reticulo-diaphragm.</i>	-	-	-	3714	1371	142	1	1	-
Uregelmessige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	143	5	5	4977	109	27	328	29	15
Misfostre (<i>Monstra</i>)	6	-	1	207	28	21	5	1	-
Skjede- og børvrengning (<i>Inversio vaginae et uteri</i>)	12	-	4	1045	25	14	50	4	1
Bordreining (<i>Torsio uteri</i>)	3	-	-	1375	43	12	19	4	1
Tilbakeholdt etterbyrd (<i>Retention placentae</i>)	154	-	-	8384	19	35	85	3	7
Kasting (ikke smittsom) (<i>Abortus non infect</i>)	108	-	-	2314	36	6	32	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	5751	18	36	129	4	17
Borbetendelse (<i>Metritis</i>)	41	2	1	1734	55	104	23	2	5
Patte- og jurlidelser (<i>Thelitis, mastitis etc.</i>)	176	1	-	12564	408	100	294	19	24
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritiasis</i>)	367	18	1	-	-	-	-	-	-
Klapphingstoperasjoner (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	86	-	1	-	-	-	-	-	-
Kastrasjoner (<i>Castrationes</i>)	3934	1	-	160	-	-	2236	-	-
Karsinomer og sarkomer (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	31	17	5	50	23	3	12	4	3
Sene-, hov- og klovlidelser (<i>Tendinitis. Vitia unguis</i>)	4258	109	14	1372	30	1	28	-	-
Øienlidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	424	2	-	438	10	2	76	1	3
Hjertelidelser (<i>Vitia cordis</i>)	39	13	17	329	229	35	5	1	2
Ledd- og slimsekklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	3612	200	16	1043	66	2	9	1	-
Kirurg. tilf. (sår, kontusjoner, abscess) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	6482	135	19	3944	155	20	138	11	2
Tannsykdommer og tannfeil (<i>Vitia dentium</i>)	3347	4	1	197	3	-	6	-	-
Spatt (<i>Spavanus</i>)	1267	94	2	-	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer, avitaminoser m. m. (<i>Struma. Osleomalacia, Rachitis etc.</i>)	307	12	9	3198	103	53	436	9	43
Andre behandl. sykdomstilf. (<i>Casus ceteri</i>)	2392	84	40	5447	216	118	413	32	80
I alt (total)	45366	1024	724	144990	4929	2162	8335	198	198

1933.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Katt (<i>Chats</i>)		Fjærfe (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)							
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav						
	drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)						
202	4	16	22014	493	1804	5049	273	447	355	120	51	612	220	1268	324		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	792	390	326	100	
58	-	16	871	39	210	345	15	76	70	8	2	27	114	78	372	92	
85	8	21	1638	3	15	1285	7	22	69	5	5	6	8	1	10343	56	
2036	-	-	784	-	-	1378	-	-	105	1	-	1050	-	-	738	-	
4	-	1	43	5	6	272	78	38	4	2	1	-	-	-	6	4	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1	-	-	30	16	4	315	48	32	9	4	2	-	-	-	38	6	
-	-	-	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	407	5	
55	2	1	806	1	-	1402	32	-	61	8	6	-	-	-	121	1	
-	-	-	-	-	-	7	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	
20	3	3	545	72	15	185	5	8	22	1	2	2	-	-	183	17	
-	-	41	11	9	4	-	-	2	3	-	-	-	-	-	3	3	
5	-	-	76	41	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
-	-	12	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
8	-	27	1	-	16	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	48	-	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	48	-	-
8	-	-	169	3	14	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
1	1	101	9	9	45	-	2	4	13	6	2	24	-	23	8	1	-
25	1	309	18	6	111	3	-	-	6	2	-	-	-	-	42	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
67	-	-	43	-	-	-	-	-	434	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	10060	2	5	151	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	3	3
1	-	-	4	2	1	196	54	6	9	5	-	16	-	-	-	-	-
3	-	-	94	5	-	198	4	-	7	2	-	-	-	-	3	-	-
24	1	-	22	-	-	669	20	-	55	4	-	20	-	-	27	-	-
-	-	263	173	38	110	31	11	3	1	1	-	-	-	-	1	-	-
2	-	-	101	9	1	203	10	2	1	-	-	-	-	-	12	1	-
28	-	1	823	49	15	1747	71	31	103	13	6	-	-	-	636	54	-
-	-	-	20	-	-	129	1	-	9	-	-	-	-	-	4	-	-
87	-	7	6214	136	217	390	5	3	3	-	-	1492	44	456	57	-	-
46	7	3	976	54	47	788	33	18	62	-	1	539	75	692	75	692	39
2791	25	71	46206	1151	2433	15091	706	704	1424	199	106	4667	842	15735	765	-	-

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo	Akers- hus	Østfold	Buske- rud	Vestfold	Hed- mark	Opland	Tele- mark	Aust- Agder		
										Døde og drepte	
										Antall	Antall
Hest.											
Miltbrand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smittsom anaemi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungesyke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Influensa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kverke	40	-	53	-	47	-	-	-	-	-	-
Munnsyke	3	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-
Ringorm	3	-	16	-	22	-	-	-	-	-	-
Skabb	6	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Paratyfus og Para- koliinfeksjon	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Godartet beskeler- syke	-	-	15	-	1	-	-	-	-	-	-
Ondartet ødem..	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber	1	-	3	-	7	-	-	-	-	-	-
Rosen og lymfangit	50	-	157	-	121	2	108	101	174	1	144
Botryomykose ..	18	-	27	-	21	2	31	11	28	1	30
Stivkrampe	6	3	29	14	12	11	17	9	8	7	3
Føllsyke	-	-	25	12	24	12	45	23	9	2	67
Luftveiskatarr ..	103	-	210	2	224	2	142	-	38	2	207
Lunge og bryst- hinnebet	-	-	2	-	8	5	9	2	6	1	8
Indigestion m. m.	143	1	401	3	229	11	469	10	207	-	201
Kolikk	125	3	406	36	380	35	272	22	229	12	424
Akutt diaré	5	-	15	-	8	2	18	1	3	-	12
Lungeemfysem ..	1	1	28	5	59	16	16	3	11	1	13
Forgiftning	6	-	5	1	14	4	20	2	1	-	2
Innvendige snyl- tere	48	1	185	1	118	-	131	1	53	-	139
Hudparasitter ...	3	-	91	-	155	1	55	-	76	-	209
Hjernebetendelse	-	-	6	4	10	5	2	2	7	3	5
Blodurin	6	1	57	5	60	6	54	7	25	9	49
Nyre- og urinveis- sykdom	2	-	14	3	18	2	12	2	5	-	9
Sterilitet og im- potens	2	-	147	-	142	-	61	-	35	-	155
Hudutslett	114	-	178	-	96	-	105	-	90	-	228
Skurv	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Uregelmessige fødsler	1	-	13	2	16	-	21	1	5	-	22
Misfostre	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-
Skjede- og bør- vrengning	-	-	1	-	3	-	-	-	1	1	-
Børdreining	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efter- byrd	1	-	17	-	19	-	19	-	3	-	17
Kasting (ikke smittsom)	1	-	12	-	13	-	17	-	6	-	17
Børbetendelse ...	1	-	3	-	6	1	1	-	1	-	5

Tabell III.

Sykdommer
hos:

	Oslo	Akers-hus	Østfold	Buske-rud	Vestfold	Hed-mark	Opland	Tele-mark	Aust-Agder	Døde og drepte		
										Antall	Døde og drepte	
										Døde	Antall	
Patte- og jursykkdommer	1	-	17	-	21	-	12	-	9	-	-	-
Forfangenhet ...	12	1	61	1	32	2	48	2	8	1	37	-
Klapphingstopera-sjoner	1	-	6	-	25	-	7	-	4	-	10	-
Kastrasjoner ...	45	-	294	-	252	-	208	1	99	-	270	-
Karsinomer og sar-komer	-	-	7	5	3	3	1	1	1	1	1	-
Sene- og hovlidelsjer	191	8	485	10	328	12	281	7	255	9	548	9
Øiensykdommer .	20	-	48	-	41	-	41	-	16	-	57	-
Hjertesykdommer	1	1	15	8	11	7	9	3	3	2	10	1
Ledd- og slimsekk-lidelser	138	4	360	21	321	16	323	23	209	17	433	18
Kirurg. tilfeller .	236	1	761	13	565	15	385	14	427	7	713	14
Tannsykdommer og tannfeil ...	103	-	426	-	262	1	318	2	190	-	685	-
Spatt	28	1	113	6	79	5	66	5	42	4	73	6
Mangelsykdommer	4	-	19	1	24	1	34	8	11	2	30	1
Andre behandelte tilfeller	1	1	111	11	209	14	59	13	101	11	213	14
Storfe.												
Miltbrand	-	-	4	4	7	7	2	2	3	3	9	4
Raslesyke	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	9	7
Ondartet katarr-feber	-	-	20	12	13	6	35	18	9	3	73	47
Smittsom kasting	-	-	171	92	61	-	81	28	48	20	260	18
Lollandsk syke .	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	1	43
Ringorm	-	-	747	-	609	-	433	-	277	-	1348	-
Skabb	-	-	-	-	2	-	6	-	4	-	15	-
Paratyfus og para-koliinfeksjoner	-	-	-	-	126	11	-	-	-	50	20	-
Smittsom utslett og katarr på kjønnsorgan. .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet ødem..	1	1	171	92	-	-	-	-	-	-	13	-
Rosen	-	-	17	1	31	2	16	-	3	-	34	1
Aktinomykose...	-	-	47	14	38	13	56	15	12	5	143	26
Stivkrampe	-	-	2	1	5	3	2	2	1	-	4	3
Difteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Kopper	6	-	1193	-	1002	-	456	-	282	-	1399	3
Kalvediaré (navle-infeksjon)....	-	-	248	38	529	72	134	34	113	35	314	122
Luftveiskatarr ..	-	-	24	-	11	1	20	1	6	1	55	1
Lunge- og bryst-hinnebet.	4	2	28	10	29	12	52	24	26	20	1	-
Fordørelsessyk-dommer	31	8	1758	85	1130	54	1020	68	886	46	2418	100
Forstoppelse	4	-	117	5	129	8	208	15	54	4	170	7

Vest-Agder	Rogaland		Hordaland		Bergen		Sogn og Fjord.		Møre og Romsd.		S.-Trøndelag		N.-Trøndelag		Nordland		Troms		Finnmark		
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	
2	6	-	7	-	1	-	22	1	15	1	9	2	16	-	2	2	-	2	-	1	-
2	11	-	7	-	1	-	7	1	19	1	28	2	25	2	2	2	1	4	1	2	-
98	1	384	1	185	1	12	1	4	1	7	1	278	-	250	-	103	1	42	1	18	-
-	5	4	3	65	6	15	-	85	-	225	9	377	21	247	7	120	-	35	-	67	-
66	1	136	3	14	9	1	-	18	-	19	-	21	-	13	1	13	2	5	2	3	-
7	6	3	-	-	-	1	-	1	-	5	4	1	1	1	2	-	2	-	2	-	-
42	5	89	7	114	9	20	-	123	5	150	9	373	29	231	11	98	4	50	4	19	-
49	-	332	6	150	8	25	-	320	13	356	4	543	19	473	16	141	3	49	-	55	-
39	-	128	1	32	-	5	-	324	1	111	-	229	-	193	-	42	-	7	-	24	-
15	1	40	5	32	12	-	-	25	4	46	8	100	12	42	8	21	4	5	1	11	3
-	4	-	-	-	-	-	-	17	5	4	-	23	1	12	-	1	-	1	-	-	-
18	5	169	15	47	2	4	1	99	6	83	-	453	12	167	8	110	5	18	-	28	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	7	3	3	3	3	-	-	5	5	-	2	-	-	1	1	1	1	-	-	-
1	1	3	3	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	8	13	10	21	15	1	1	25	19	32	24	39	28	35	30	12	8	3	2	2	1
-	18	-	88	11	1	1	-	71	14	17	-	20	-	2	1	-	-	4	-	-	-
21	-	778	-	277	-	6	-	252	-	517	-	205	-	44	-	137	-	20	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	-	-	-	3	1	-	-
-	2	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-	12	-	6	-	1	1	-	-	-	-
2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	10	1	-	-	-	-
5	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	7	1	44	22	70	16	1	3	1	-
-	3	3	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	5	5	1	-	-	-	-
84	-	155	-	55	-	-	-	57	1	246	-	192	1	83	-	37	-	348	-	9	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	13	30	7	20	5	1	1	6	1	17	1	98	25	97	12	2	2	1	1	2	-
38	2	12	-	34	1	1	-	10	-	38	-	17	2	12	-	16	1	1	-	1	-
5	3	10	4	9	2	-	-	9	5	10	4	8	4	6	2	1	1	1	-	4	4
374	6	778	62	165	3	29	2	470	14	781	116	1053	39	1071	33	421	4	149	9	71	6
42	4	9	-	12	-	-	-	17	2	73	4	82	7	16	-	24	1	17	-	5	1

Tabell III.

Vest-Agder	Rogaland		Hordaland		Bergen		Sogn og Fjord.		Møre og Romsd.		S.-Trøndelag		N.-Trøndelag		Nordland		Troms		Finnmark		
	Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		
Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
25	5	72	6	2	1	2	-	71	6	49	10	133	16	130	13	79	1	12	2	9	-
-	-	11	4	-	-	-	-	3	2	-	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-
12	5	13	8	6	6	5	-	13	4	19	8	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-
30	11	39	12	28	5	5	-	4	-	48	14	63	30	36	8	9	2	26	15	-	-
-	-	3	1	2	-	-	-	2	1	-	-	21	-	1	1	3	-	-	-	-	-
43	-	1260	-	854	-	-	-	1430	-	713	-	1757	-	1985	-	1839	-	427	-	26	-
7	2	2	-	4	1	-	-	7	1	4	3	-	-	6	2	-	-	-	-	-	-
196	14	37	2	77	11	10	1	137	14	216	18	25	2	6	-	3	1	-	-	-	-
7	3	18	4	5	1	1	-	42	8	18	1	63	1	29	5	5	-	4	-	-	-
4	-	8	2	28	1	-	-	11	2	19	8	21	6	14	2	3	-	-	-	-	-
287	7	470	12	98	10	21	2	77	2	187	5	539	22	288	5	72	6	16	4	29	-
23	-	44	-	20	-	-	-	10	-	37	-	169	-	44	-	30	-	25	-	2	-
-	-	45	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
53	19	120	73	34	14	3	2	28	15	63	45	422	146	460	122	43	15	22	7	7	4
207	9	320	8	106	4	14	-	66	3	131	7	304	14	230	5	52	6	35	4	21	1
8	3	17	6	2	-	1	-	7	2	18	3	17	8	7	2	2	-	-	-	1	-
27	-	74	3	36	1	7	1	11	-	33	1	55	3	72	-	15	1	9	-	7	1
77	8	52	-	38	2	3	-	13	1	44	3	77	8	63	3	10	-	7	1	-	-
192	1	285	1	134	-	17	-	131	-	273	-	558	4	411	1	167	-	50	-	24	-
62	2	138	3	43	-	12	-	30	-	74	-	133	3	51	-	20	-	16	-	9	-
207	4	594	26	138	4	19	-	88	2	148	-	310	5	305	-	67	2	23	-	33	-
32	6	26	5	19	1	-	-	13	-	53	5	101	13	40	9	45	3	43	-	10	-
336	9	747	27	305	13	51	5	285	13	332	30	763	12	576	12	304	7	59	-	67	2
12	-	17	-	-	-	-	-	-	27	-	17	-	6	-	8	-	-	-	-	-	-
7	2	4	4	6	-	-	-	-	-	3	3	5	3	2	2	3	3	-	-	-	-
50	1	41	2	23	2	-	-	13	-	47	1	114	7	172	2	46	-	9	-	5	1
4	-	1	-	10	1	-	-	16	-	26	1	23	1	10	-	10	1	2	-	2	-
9	7	3	-	1	-	-	-	4	3	5	5	12	8	14	12	14	11	6	3	4	3
31	5	26	7	24	1	1	-	20	1	50	5	97	6	90	-	25	-	7	-	7	-
60	3	202	5	119	13	9	-	67	11	151	8	267	16	340	6	106	3	40	2	20	1
7	-	3	-	5	-	-	-	2	-	11	-	22	-	10	-	6	-	1	-	2	-
90	8	83	22	39	1	15	4	44	1	133	5	278	12	174	3	60	4	41	1	7	-
154	28	85	42	115	8	11	1	139	16	156	14	523	21	361	17	237	12	15	-	185	-
-	-	97	97	9	9	-	-	22	22	3	3	16	16	-	-	-	5	3	-	-	-
-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabell III.

Sykdommer hos:	Oslo		Akers- hus		Østfold		Buske- rud		Vestfold		Hed- mark		Opland		Tele- mark		Aust- Agder	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
Fordøielessessykd.	—	—	197	35	108	26	97	11	64	11	133	9	91	6	60	7	22	2
Forstoppelse	32	6	41	4	70	8	30	1	61	4	44	5	31	1	2	—	—	—
Akutt diaré	67	15	56	22	71	7	4	—	51	10	88	8	20	—	—	13	2	2
Lungeemfysem	—	—	5	2	1	1	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Forgiftning	204	33	376	87	47	11	33	10	63	40	23	7	14	2	3	3	3	3
Innvendige snyl- tere	210	9	453	2	39	—	30	1	634	4	81	1	13	—	1	—	—	—
Hudparasitter	78	—	177	—	24	—	1	—	256	—	82	—	35	—	7	7	2	2
Hjernebetendelse	8	4	5	—	2	—	4	—	—	—	3	2	9	4	—	—	—	—
Nyre- og urinveis- sykdommer	9	4	—	—	—	—	—	—	9	6	5	4	1	1	—	—	5	—
Sterilitet	7	—	—	—	9	—	3	—	3	—	12	—	—	—	—	—	—	—
Hudutslett.	143	—	105	—	32	—	4	—	119	—	32	—	90	1	9	9	—	—
Uregelm. fødsler.	86	14	36	3	32	5	24	7	86	16	110	16	25	2	11	—	—	—
Misfostre	—	—	14	14	15	—	—	—	2	1	1	1	1	1	—	—	—	—
Skjede- og bør- vrenngning	11	7	14	7	8	6	3	2	4	1	10	6	4	3	4	4	4	4
Børdreining	—	—	4	1	—	—	—	—	2	2	2	1	—	—	—	—	—	—
Tilb. efterbyrd	7	1	2	—	7	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
Kasting (ikke smitts.)	4	—	10	—	2	—	9	—	7	2	3	—	4	—	1	—	—	—
Melkefeber (eklampsji)	35	4	6	1	11	—	2	—	42	5	23	1	14	3	3	—	—	—
Børbetendelse	22	1	18	3	6	2	7	2	36	7	12	3	1	—	—	—	—	—
Patte- og jurlidelser	50	2	52	9	22	1	41	2	32	4	34	1	22	2	2	—	—	—
Kryptokidopera- sjoner	—	—	12	—	3	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kastrasjoner	57	—	1681	4	715	—	633	—	234	1	2037	—	932	1	484	1	94	—
Karsinom og sar- kom	—	—	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sene- og klov- lidelser	—	—	25	2	7	—	5	—	—	22	1	13	—	10	1	3	1	—
Øiensykdom	—	—	—	8	—	1	—	—	—	—	—	—	8	—	1	—	—	—
Hjertesykdom	—	—	67	52	7	6	9	4	12	6	39	36	35	29	6	6	2	2
Ledd- og slimsekk- lidelser	—	—	5	—	4	—	17	1	2	—	13	1	12	2	12	3	3	1
Kirurg. tilfeller	26	—	123	4	18	9	45	11	30	3	108	17	94	4	32	4	19	2
Tannsykdom	—	—	—	8	—	—	—	1	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—
Mangelsykdommer	12	—	1041	19	1135	62	250	9	456	22	982	76	535	48	227	22	164	3
Andre sykdomstil- feller	—	—	92	8	157	1	35	14	104	5	88	16	122	23	50	6	17	1
Hund																		
Ringorm	3	—	2	—	5	—	3	—	1	—	—	4	—	4	—	—	—	—
Skabb	36	7	25	8	19	6	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosen	65	6	50	3	—	—	18	—	5	—	—	—	3	1	—	—	—	—
Hvalpesyke	510	134	368	63	526	139	167	24	74	21	92	15	73	26	102	13	13	3
Stivkrampe	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	11	—	3	—	8	—	2	—
Luftveiskatarr	200	3	144	2	19	—	24	—	4	—	11	—	3	—	8	—	2	—

Vest-Agder	Rogaland		Hordaland		Bergen		Sogn og Fjord.		Møre og Romsd.		S.-Trøndelag		N.-Trøndelag		Nordland		Troms		Finn-mark	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
19	85	26	8	2	1	1	11	4	40	5	63	9	53	1	15	8	3	3	1	1
9	17	8	12	1	1	1	10	1	13	1	16	1	33	1	3	6	2	2	1	1
1	38	11	1	—	—	—	8	3	10	8	2	2	—	—	1	1	3	3	2	1
3	59	27	27	11	—	—	—	—	—	—	4	4	3	1	2	2	2	2	1	1
—	—	—	24	—	4	—	3	—	1	—	25	—	115	—	5	1	—	—	—	—
—	18	—	12	—	—	—	11	4	6	—	39	—	24	6	10	—	4	—	—	—
—	1	—	1	1	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
8	7	7	8	3	3	1	9	5	5	7	20	1	101	42	6	25	4	3	1	1
7	27	—	8	—	—	—	—	—	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	52	12	3	—	—	—	5	—	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	7	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	12	9	2	1	1	—	1	1	3	2	5	1	5	1	—	—	—	—	—	—
2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	3	—	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	10	3	—	—	—	—	6	—	5	1	12	—	—	—	—	—	—	2	—	—
1	1	1	3	1	—	—	12	—	6	1	2	—	3	—	5	—	2	2	—	—
2	7	—	3	—	—	—	—	—	6	—	1	19	—	—	5	—	—	—	—	—
38	284	5	40	—	54	—	146	—	345	—	728	—	1496	—	15	—	45	—	2	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	4	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	12	3	4	4	—	—	11	8	12	11	16	14	31	30	—	—	—	—	—	—
—	1	—	2	—	—	—	2	—	9	1	10	6	—	—	3	—	—	—	—	—
5	51	3	4	—	—	—	22	2	33	1	78	6	151	1	7	6	8	1	—	—
5	1	—	—	—	—	—	2	—	185	13	426	14	259	5	101	4	37	5	4	—
87	34	194	9	45	—	1	75	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1	38	10	22	—	2	45	4	27	1	101	11	94	6	21	1	4	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1	3	1	16	2	48	7	1	—	20	3	36	8	7	1	33	5	12	—	1
—	—	2	1	2	1	2	—	—	—	4	—	1	—	6	—	5	—	4	—	6

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo		Akers- hus		Østfold		Buske- rud		Vestfold		Hed- mark		Opland		Tele- mark		Aust- Agder	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	41	12	55	16	13	6	27	3	4	1	2	1	2	—	6	3	3	2
Fordøielseslidelser	599	76	149	15	278	18	118	4	34	—	17	1	23	—	35	1	7	—
Forstoppelse	176	13	77	1	17	—	70	—	25	—	2	2	—	5	1	12	—	1
Akutt diaré	55	3	80	7	113	14	46	3	31	2	3	—	1	—	2	—	1	—
Lungeemfysem ..	10	6	4	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Forgiftning	132	30	101	21	14	5	36	10	8	2	5	4	15	10	6	2	4	2
Innvenlige snyl- tere	276	20	212	5	386	—	96	4	52	—	75	—	32	—	29	—	12	—
Hudparasitter ...	455	—	449	—	358	—	17	—	4	—	19	—	12	—	23	—	3	—
Hjernebetendelse	93	56	57	25	113	32	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blodurin	17	6	17	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Nyre- og urinveis- sykdom	113	33	74	31	62	4	22	3	13	1	—	—	5	2	2	—	—	—
Hudutslett.....	441	12	197	10	250	6	127	1	91	—	47	—	22	—	52	2	12	—
Uregelm. fødsler (herunder også sykd. efter fødsel)	80	10	61	4	38	2	34	2	8	—	4	2	4	—	6	—	1	—
Patte- og jurlidelser	59	2	38	1	5	—	—	—	1	—	2	—	—	2	—	—	—	—
Kastrasjon.....	18	—	16	—	19	—	2	—	2	—	3	—	1	—	3	—	—	—
Karsinom og sar- kom	79	21	67	14	13	9	3	1	7	3	11	3	—	—	6	2	7	—
Sene- og klov- lidelser	129	9	46	—	4	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	1	—
Øienlidelser	222	17	109	2	36	—	65	—	78	1	38	—	10	—	31	—	2	—
Hjertelidelser ...	67	19	8	4	12	3	19	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ledd- og slimsekk- lidelser	97	7	43	5	4	—	30	—	3	—	3	—	3	—	7	—	3	—
Kirurg. tilfeller .	671	37	279	40	84	4	122	2	152	9	75	2	24	—	51	—	41	—
Tannlidelser	55	—	48	1	5	—	3	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	—
Mangelsykdommer	132	5	121	1	23	—	37	1	12	—	9	—	5	—	19	1	14	—
Andre sykdomstil- feller	422	28	97	16	15	1	18	2	57	1	18	—	10	3	32	—	7	—
Katt																		
Skabb og skurv .	83	61	39	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Rosen	24	8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stivkrampe	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luftveiskatarr ..	31	7	10	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	11	7	5	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Fordøielseslidelser	48	20	16	10	4	2	3	1	—	—	—	—	—	—	9	7	—	—
Forstoppelse	7	3	5	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—
Akutt diaré	4	2	6	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koksidiose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lungeemfysem ..	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forgiftning	28	11	20	11	6	3	1	1	—	—	—	—	1	—	4	4	—	—
Innvenlige snyl- tere	25	4	12	2	4	—	4	—	—	—	3	1	4	1	3	1	2	—

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo	Akers- hus		Østfold	Buske- rud	Vestfold	Hed- mark	Opland	Tele- mark	Aust- Agder	
		Antall	Døde og drepte								
		Antall	Døde og drepte								
Hudparasitter ...	43	1	50	-	5	-	-	-	-	1	-
Hjernebetendelse	2	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Nyre- og urinveis- lidelser	5	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslett.....	28	6	9	1	3	-	3	-	-	5	-
Uregelm. fødsler og følgesykdommer	9	4	21	10	8	-	-	-	1	-	-
Kastrasjon.....	80	-	39	-	7	-	2	-	8	-	-
Karsinom og sar- kom	6	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Sene-, ledd- og klolidelser	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensykdom	21	4	7	-	2	-	18	-	-	2	-
Hjertelidelse	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Kirurg. tilfeller .	43	12	11	5	6	1	3	-	3	-	-
Tannsykdommer	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede lidelser	9	5	-	-	1	-	-	14	-	2	-
Fjærfe.											
Hønsetyfus	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-
Difterit.....	-	-	-	-	-	-	33	12	-	20	-
Fordøielseslidelser	-	300	-	-	-	-	3	1	-	12	4
Koksidiose	-	305	200	91	-	1	250	50	86	72	15
Forgiftning	-	-	-	-	49	34	-	-	10	10	3
Innvendige snyl- tere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudparasitter ...	-	-	-	400	-	75	-	300	-	23	-
Egglederbet.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Karsinom og sar- kom	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Øienlidelser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer	-	1400	-	-	-	-	-	-	30	20	-
Andre behandlede tilfeller	-	55	19	-	-	16	-	3	391	5	-
Andre dyr.*)											
Ringorm	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-
Skabb	-	-	14	-	-	-	-	-	-	3	-
Paratyfus og Para- koliinfeksjon ..	-	-	10	7	-	-	-	-	5	4	-
Ondartet ødem..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Stivkrampe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Navleinfeksjon ..	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Luftveiskatarr ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*) Herunder pelsdyr.

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo		Akers- hus		Østfold		Buske- rud		Vestfold		Hed- mark		Opland		Tele- mark		Aust- Agder	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielseslidelser	8	-	24	4	20	2	-	2	12	2	62	32	7	2	-	-	-	-
Forstoppelse	10	3	6	-	-	-	-	-	1	5	1	6	1	8	-	1	-	-
Akutt diaré	37	12	40	40	82	32	31	12	12	-	24	10	63	12	9	5	-	4
Koksidiose	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning	47	2	8	5	56	11	-	-	24	10	63	12	9	5	-	-	-	-
Innwendige snyl- tere	-	-	426	-	1126	4	584	11	72	2	318	1	1100	6	1361	4	313	-
Hudparasitter ...	-	-	-	-	231	-	48	-	-	-	260	-	26	3	-	-	-	-
Hjernebetendelse	-	-	-	-	-	-	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyre- og urinveis- sykdommer ...	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sterilitet og impo- tens.....	2	-	30	-	50	-	18	-	3	-	-	52	-	20	3	17	2	-
Hudutslett....	-	2	-	11	-	12	-	3	-	-	8	-	16	-	-	-	-	-
Lungeemfysem ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	5	-	-	-	-
Uregelm. fødsler .	8	-	25	-	13	-	-	-	-	17	1	32	5	12	-	-	-	-
Skjede- og bør- vrengning	-	-	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Børdrining	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kasting (ikke smittsom)	-	-	14	-	14	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eklampsi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børbetendelse ...	-	-	-	7	1	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	1	-	-
Patte- og jurlidelser	4	-	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrasjon.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Karsinom og sar- kom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Sene- og klolidelse	-	-	3	-	1	-	1	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-
Oiensykdom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesykdom ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledd- og slimsekk- lidelser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Kirurg. tilfeller .	33	5	67	3	35	4	14	-	70	1	79	6	35	1	13	1	-	-
Tannsykdom ...	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer	2	-	68	1	43	4	3	-	26	-	67	48	-	-	-	9	-	-
Andre behandlede tilfeller	2	-	16	1	63	3	14	-	3	1	84	1	38	-	47	2	1	-

Tabell IV.

Antall autoriserte dyrlæger i Norge i 1934.

(Nombre de vétérinaires diplômés en 1934).

Fylke (Département)	Autoriserte dyrlæger (Vétérinaires diplômés)	Derav (dont)		
		Distrikts- dyrlæger ¹⁾ (Vétérinaires délégués)	I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants)	Ikke praktiserende ²⁾ (non exerçants)
Oslo	29	2	24	3
Akershus	34	11	21	2
Østfold	22	7	12	3
Buskerud	21	11	10	-
Vestfold	19	5	13	1
Hedmark	35	17	15	3
Opland	36	14	16	6
Telemark	16	9	7	-
Aust-Agder	8	4	3	1
Vest-Agder	10	3	6	1
Rogaland	16	6	10	-
Hordaland	7	6	1	-
Bergen	9	3	5	1
Sogn og Fjordane	9	8	1	-
Møre	21	13	8	-
Sør-Trøndelag	24	14	10	-
Nord-Trøndelag	15	10	4	1
Nordland	9	7	2	-
Troms	5	4	1	-
Finnmark	3	2	1	-
Utenlands	18	-	-	-
 Riket (le royaume)		366	156	170
—»—	1933 .	353	157	156
—»—	1932 .	341	158	145
—»—	1931 .	324	159	125
—»—	1930 .	299	159	105
—»—	1925 .	257	157	78
—»—	1920 .	248	145	81
—»—	1915 .	246	137	88
—»—	1910 .	234	130	85
—»—	1905 .	199	108	83
—»—	1900 .	148	84	53
—»—	1895 .	133	69	46

¹⁾ Herunder politidyr læger.²⁾ Herunder pensjonerte.

Utførsel og innførsel av levende dyr.

Utførsel:

Ifølge Norges offisielle statistikk er der i året 1933 utført: 59 hester, 8 storfe, 9 sauер, 70 svin, 5026 fjærfe, 21 rein, 12 hunder, 64 kaniner, 83 sølvrever, 10 blårever, 11 bevere, 16 isbjørner og 101 andre dyr.

Innførsel:

Det ved kgl. plakat av 7 november 1930 innførte forbud mot innførsel av levende pattedyr og fugler er fremdeles gjeldende. En rekke dispensasjoner fra denne bestemmelse er på visse betingelser utstedt av Veterinærdirektøren. I løpet av året 1933 er der således på denne måte — ifølge Norges offisielle statistikk — innført følgende antall levende dyr: 118 hester, 25 storfe, 5 sauер, 750 rein, 50 fjærfe, 117 hunder, 23 sølvrever, 2 hvitrever, 1 rødrev og 2 mink.

Til karanteneanstaltene er i 1933 innført følgende dyr:

Til *Statens Karantenestasjon* på Marøya ved Stavanger: 2 hunder fra Tyskland og 8 hunder fra Grønland.

Til karanteneavdelingen ved *Statens Veterinærklinik* i Oslo: 67 hester, derav 16 fra U. S. A., 11 fra Irland, 19 fra Tyskland, 14 fra Østerrike og 7 fra Danmark. Av hunder er innført 7, derav 5 fra Tyskland, 1 fra England og 1 fra Grønland.

Til *Oslo kommunale karantenefjøs*: 9 storfe og 3 sauер fra Sverige.

Til *Halden kommunale karantenefjøs*: 1 storfe fra Sverige.

Til *Trondheim kommunale karantenefjøs* er intet dyr innført.

**Bevilgninger til det civile Veterinærvæsen for budgetterminen 1. juli
1933—30. juni 1934.**

A. Utgifter.

Kap. 681. Statsdyrlægene:

1. Lønninger	kr.	7 650
2. Laboratorier	»	0
3. Reiseutgifter	»	1 400
		kr. 9 050

Kap. 682. Tilskudd til distriktsdyrlæger:

1. Til lønn	kr.	345 000
2. Reiseutgifter	»	53 650
		» 398 650

Kap. 683. Veterinærhøiskolen: Byggearbeider . . . . . » 0

Kap. 684. Veterinærinstituttet (jfr. kap. 2581):

1. Lønninger	kr.	45 210
2. Kontorutgifter	»	1 800
3. Bygninger	»	3 000
4. Lys og brenne	»	7 000
5. Laboratorier	»	32 000
6. Reiseutgifter	»	500
7. Forskjellig	»	8 000
		» 97 510

Kap. 685. Andre veterinærformål (jfr. kap. 2582):

1. Tuberkulinundersøkelser	kr.	5 000
2. Erstatning ved nedslaktning	»	23 000
3. Tilskudd til «Norsk Veterinærtidsskrift»	»	1 200
4. Karantenestasjonen	»	730
5. Stipendier	»	0
6. Kursus for dyrlæger	»	0
7. Statens veterinærklinik i Oslo	»	38 875
8. Forskjellig	»	6 000
		» 74 805

Tilsammen kr. 580 015

B. Inntekter.

Kap. 2581. Veterinærinstituttet (jfr. kap. 684) kr. 18 000

» 2582. Karantenestasjonen (jfr. kap. 685, post 4)	»	280
		kr. 18 280

II.
Kjøttkontrollen 1933.

Almindelig oversikt.

Kjøttskontroll i henhold til lov om kommunale slaktehus, kjøttskontroll m. v. av 27 juni 1892 har i året 1933 vært i virksomhet i 38 kommuner. I følgende bykommuner virker nu således kjøttskontroll: Ålesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Gjøvik, Halden, Hamar, Harstad, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsvinger, Kongsvinger, Kragerø, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Molde, Moss, Narvik, Notodden, Oslo, Porsgrunn, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Tønsberg samt dertil i Lillestrøm, Odda og Tinn landkommuner.

Kommunale slaktehus finnes i Bergen, Drammen, Egersund, Halden, Haugesund, Kristiansund, Lillehammer, Oslo, Stavanger og Trondheim. Av disse er slaktehusene i Bergen, Drammen, Egersund, Kristiansund, Lillehammer og Trondheim godkjent av det offentlige, likesom det i disse kommuner er innført slaktetvang i henhold til lov av 27 juni 1892, dens § 1.

Slaktehusene i Halden, Haugesund, Oslo og Stavanger er uten approbasjon av det offentlige.

Ved kongelig resolusjon av 3 november 1917 blev kontroll ordnet ved det såkalte «Fellesslakteri» (Bøndernes fellesslakteri) på Løren i Østre Aker.

I landkommunen Voss finnes siden 1909 et slakteanlegg som eies og drives av kommunen.

Regler for innførsel av husdyr og smitteførende gjenstander — heri innbefattet innførsel av kjøtt og flesk — undergikk i 1933 ingen endringer for så vidt kjøttinnførselen angår.

Ved kongelig resolusjon av 7 oktober 1932 var det blitt utferdiget regler vedrørende kontroll med utførsel av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige og i medhold herav har Landbruksdepartementet etter foretatte besiktigelser under 29 august 1933 godkjent Fellesslakteriet, Løren i Østre Aker, og Stavanger kommunale Slakteanlegg som «eksportslakterier». Slakteriene er som eksportslakterier tildelt henholdsvis nummerne 01 og 02.

Som eksportkontrollveterinærer ved eksportslakteriene har Landbruksdepartementet likeledes under 29 august 1933 ansatt følgende:

Ved eksportslakteri nr. 01 (Felleslakteriet) A. A u s t d a l.

Ved eksportslakteri nr. 02 (Stavanger komm. Slakteanlegg) P. H. Selmer og E. Smith.

Ved skrivelse fra Landbruksdepartementet av 29 august 1933 er likeledes i medhold av ovennevnte kgl. resolusjon av 7 oktober 1932 reglene for eksport av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige også gjort gjeldende for utførsel av ferskt kjøtt — heri innbefattet lettsaltet flesk (bacond and ham) — fra Norge til Storbritannia, og således at det lettsaltedde flesk (bacon and ham) skal tilberedes og behandles etter de regler som veterinærdirektøren til enhver tid fastsetter.

I henhold hertil har Veterinærdirektøren under 29 august 1933 utferdiget spesielle regler for tillaging og behandling av bacon bestemt for eksport til Storbritannia (inntatt som bilag til årsberetningen for 1932).

*

De i de senere år ved den offentlige kjøttkontroll undersøkte kjøttmengder stiller sig (i hele tall og antall skrotter) således:

	Storfe	Hester	Svin	Sau og gjet	Kalver
1908	124 935	3 866	83 197	212 151	130 321
1909	139 261	3 637	73 877	230 899	150 204
1910	156 892	4 645	68 300	217 321	159 282
1911	169 194	6 161	80 042	235 347	172 855
1912	152 798	6 453	96 552	247 213	159 390
1913	146 189	6 377	82 296	247 846	157 908
1914	164 798	5 477	94 417	211 883	162 288
1915	190 698	6 384	76 860	226 721	183 327
1916	144 206	7 027	51 181	212 162	154 552
1917	189 076	4 992	66 553	185 201	159 933
1918	167 158	8 853	38 635	207 006	158 710
1919	139 289	6 480	57 563	224 724	149 542
1920	179 931	7 353	91 176	272 533	173 051
1921	172 122	9 775	102 220	306 182	214 493
1922	188 565	9 424	99 339	302 848	211 473
1923	196 371	9 625	135 135	327 341	228 181
1924	180 804	11 520	139 126	303 303	236 063
1925	154 967	8 950	121 666	286 779	208 431
1926	170 571	5 349	165 465	318 295	205 315
1927	174 588	5 243	220 055	313 055	213 492
1928	188 819	5 894	191 736	356 913	234 031
1929	184 340	6 434	201 263	335 634	225 009
1930	171 277	5 605	258 960	312 998	206 037
1931	168 488	3 725	315 304	364 082	201 635
1932	189 483	3 358	281 591	384 234	221 787
1933	197 972	4 188	318 954	403 218	233 392

*

På de følgende tabeller vil finnes sammendradd de tabellariske beretninger fra de forskjellige kommuner, hvori kontroll har vært i virksomhet, således at tabell A viser den samlede kjøttmengde (antall kjøttskrotter) som har passert de forskjellige kontrollstasjonene i løpet av året med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjøttet stammer samt kjøttets art (se tabell D).

I tabell B angis på samme måte det antall kjøttskrotter, som er stemplet med 2. klassenes stempel.

Tabell C angir på samme vis antall av kasserte kjøttskrotter, vekten av de konfiskerte slakt samt vekt av kasserte organer og avfall.

Tabell D angir de utenfor hovedstasjonene kontrollerte kjøttmengder, deres klassifikasjon m. v.

Tabell E viser den samlede mengde ferskt slaktekjøtt som i årets løp er kontrollert.

Tabell F angir de vesentligste årsaker til 2. klassenes stempling og kassasjon av kjøtt.

Tabell G vedrører kontrollen av det fra utlandet innførte opdelte kjøtt, såkalte tønnekjøtt (konf. lov av 25 juli 1910 og kgl. plakat av 4 august 1911).

Tønnekjøttkontroll har i årets løp vært i virksomhet i følgende byer:

Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Haugesund, Horten, Kristiansand, Oslo, Skien, Stavanger, Trondheim og Tønsberg.

Tabell A. Antall av slakt som i 1933 er undersøkt på kontrollstasjonene.
(Nombre de viandes de boucherie examinées aux bureaux de contrôle en 1933).

Kommune	I alt undersøkt							Hvorav svensk							
	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalkv	Gjøkalv	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalkv	Gjøkalv
Ålesund	5868	41	2507	7763	468	1491	1141	3	-	-	-	-	-	-	-
Arendal	1146	5	1511	1186	5	1463	293	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen	11207	131	24707	53460	2338	3517	2395	-	-	-	-	-	-	-	-
Bodø	1533	3	699	3475	19	799	910	91	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	2942	158	9006	1640	10	6397	1436	2	-	-	-	-	-	-	-
Fr.stad Ø.	457	10	570	199	-	660	40	-	-	-	-	-	-	-	-
» V.	3106	46	6495	2677	-	2506	473	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjovik	341	6	917	737	-	1029	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Halden	526	25	3843	1363	-	1713	977	-	238	-	-	-	-	38	-
Hamar	1529	64	2704	2376	21	2599	160	-	-	-	-	-	-	-	103
Harstad	885	-	273	2581	1	274	403	39	-	-	-	-	-	-	-
Haugesund	680	2	1889	3099	97	799	176	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	479	14	635	414	-	503	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	1672	65	4252	2428	3	2599	259	18	-	-	-	-	-	-	-
Hønefoss	1306	43	1627	1384	6	1511	150	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg	1426	25	1320	595	2	1188	72	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger	536	30	706	634	-	629	195	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	569	6	634	588	10	1162	112	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand S.	101	1	70	88	2	141	104	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund N.	1228	20	1850	4964	105	3136	143	52	-	-	-	-	-	-	-
Larvik	2454	35	2836	1834	1	1668	272	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer	183	12	1710	2348	534	2052	482	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillestrøm	1283	16	2534	1410	-	1282	234	1	-	-	-	-	-	-	-
Molde	964	12	634	2094	118	706	433	3	-	-	-	-	-	-	-
Moss	2051	42	3632	2008	-	1968	629	1	-	-	-	-	-	-	-
Narvik	336	-	76	1437	25	100	153	7	-	-	-	-	-	-	-
Notodden	731	6	1061	656	1	1042	65	-	-	-	-	-	-	-	-
Oslo	1011	8	742	2886	268	306	502	-	-	-	-	-	-	-	-
Ørsta	21604	936	115511	155789	7468	37932	33758	-	38	-	-	-	7	-	1 38
Porsgrunn	877	1	915	578	1	1105	125	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør	71	-	75	53	3	154	39	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	1505	20	3484	676	-	1427	455	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarpsborg	2631	44	5611	1648	2	3465	669	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	1425	44	1874	1201	5	1881	156	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	114	31	3536	799	25	4341	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	466	3	1071	552	9	826	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Tromsø	257	1	140	3470	57	1176	243	65	-	-	-	-	-	-	-
Trondheim	13467	365	9642	24107	966	14810	632	48	47	-	-	-	9	-	3 3
Vennesla	4956	70	6642	3184	-	3720	1584	6	-	-	-	-	-	-	-
Værløs	300	8	472	318	-	1221	1	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt (total)	94223	2349	228413	298699	12570	115298	49977	341	323	-	-	54	-	4 144	

**Tabell B. Antall av slakt som i 1933
er stemplet med 2nen klasse på kontrollstasjonene.**
(Nombre de viandes de boucherie marquées avec l'estampille de *IIme classe*)

Kommune	I alt 2nen klasse							Andre dyr
	Storfie	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalf	
Ålesund	71	1	17	96	11	7	11	-
Arendal	6	-	4	-	-	-	-	-
Bergen	56	3	152	112	6	95	14	-
Bodø	6	-	5	20	1	6	1	2
Drammen	25	1	11	1	-	4	3	-
Fredrikstad Ø.	21	-	6	-	-	3	-	-
V.	19	3	38	2	1	14	-	-
Gjøvik	3	-	6	3	-	14	-	-
Halden	6	-	1	-	-	5	-	-
Hamar	11	1	23	6	-	12	-	-
Harstad	21	-	7	47	-	13	6	-
Haugesund	18	-	10	39	3	18	2	-
Holmestrand	2	-	-	-	-	-	-	-
Horten	26	-	24	12	-	53	-	-
Hønefoss	11	-	12	5	-	10	1	-
Kongsberg	9	1	-	-	-	5	-	-
Kongsvinger	23	1	8	9	-	18	-	-
Kragerø	5	-	2	2	-	10	-	-
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund	16	2	13	28	1	14	-	-
Larvik	20	-	19	2	-	12	-	-
Lillehammer	11	-	10	4	4	25	-	-
Lillestrøm	-	-	1	-	-	2	-	-
Molde	18	-	8	22	1	25	4	-
Moss	21	5	10	-	-	20	2	-
Narvik	2	-	1	13	-	1	-	1
Notodden	22	-	19	3	-	29	-	-
Odda	18	4	9	28	4	-	7	-
Oslo	186	33	974	461	13	94	97	-
Porsgrunn	22	-	5	-	-	13	-	-
Risør	1	-	-	-	5	-	1	-
Sandefjord	7	1	6	-	-	5	2	-
Sarpsborg	22	2	20	-	-	39	1	-
Skien	7	-	2	1	-	6	-	-
Stavanger	7	-	10	4	-	13	-	-
Tinn	5	-	3	3	-	1	-	-
Tromsø	18	-	1	38	3	4	-	-
Trondheim	243	2	133	249	2	160	6	4
Tønsberg	37	-	32	2	-	12	3	-
Fellesslakteriet	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt (total)	1022	60	1602	1217	50	763	163	7

Tabell C.

Antall av slakt som i 1933 er kassert på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie saisies aux bureaux de contrôle).

Kommune	I alt kassert								Vekt i kilogram av kasserte kjøt- skrotter	Vekt i kilogram av avfall og organer
	Storf	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekaly	Gjøkaly	Andre dyr		
Ålesund	16		1	6	2	8			1815	680
Arendal	4	1	1	-	-	7			691	198
Bergen	60	2	28	38	2	196	29		11771	2170
Bodø	-		8	6	3	12	5	2	986	17
Drammen	5		3	-	-	10			1079	533
Fredrikstad Ø. .	1		3	-	-	6			949	104
- V. . . .	4		4	-	-	19	1		1420	-
Gjøvik	1		6	1	-	14			700	50
Halden	15		3	-	-	28	2		2859	36
Hamar	13		5	1	-	42			2461	1152
Harstad	3		5	9	-	18	7		650	-
Haugesund	6	1	1	2	-	3			909	847
Holmestrand	3	1	5	1	-	7			845	228
Horten	2	-	1	-	-	14			651	946
Hønefoss	6	1	5	2	-	13			2010	110
Kongsberg	3	-	1	-	-	-			310	296
Kongsvinger	15	4	11	3	-	9			2273	63
Kragerø	-		3	-	-	3			155	241
Kristiansand	-	-	-	-	-	-			-	-
Kristiansund	9	1	5	16	3	15			1822	160
Larvik	10	-	2	-	-	8			1479	246
Lillehammer	6	-	2	1	-	11	3		888	118
Lillestrøm	3	-	-	-	-	7			572	122
Molde	18	3	9	15	-	3	2		3500	50
Moss	4	-	11	-	-	23			1340	510
Narvik	-	-	-	2	-	1			78	-
Notodden	2	-	3	1	-	7			392	93
Odda	6	1	2	1	2	3	8		1006	-
Oslo	81	9	166	165	194	1079	63		39900	50721
Porsgrunn	2	-	2	-	-	12			460	192
Risør	-	-	-	-	-	-			-	55
Sandefjord	6	-	4	-	-	14			1113	390
Sarpsborg	16	2	5	-	-	51	2		2831	300
Skien	-	-	-	-	2	3	1		120	170
Stavanger	2	2	2	1	-	56	1		2115	-
Tinn	10	-	3	1	-	10	1		1585	503
Tromsø	5	-	4	3	1	1		8	930	-
Trondheim	72	10	15	72	10	178		25	16145	8070
Tønsberg	32	1	10	2	-	22	6		5425	170
Fellesslakteriet . .	-	1	-	-	-	18			300	-
I alt (total)	441	40	339	348	219	1931	135	36	114535	69541

Tabell D.

Antall av slakt som i 1933 er undersøkt av
(Viandes de boucherie examinées)

Kommune	I alt undersøkt							2 n en			
	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin
Ålesund . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arendal . . .	781	18	522	769	-	795	-	220	6	1	-
Bergen . . .	20385	217	1304	4576	273	16653	1186	-	12	1	16
Bodø . . .	9	-	19	11	-	1	5	-	-	-	-
Drammen . . .	3691	69	603	6130	1	105	10	-	9	-	1
Fredrikstad Ø.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik . . .	1026	48	1105	971	-	1092	57	-	5	-	30
Halden . . .	2659	53	206	115	-	416	135	-	-	-	-
Hamar . . .	411	48	5006	544	-	749	-	-	4	-	38
Harstad . . .	465	5	86	511	-	88	173	22	13	-	3
Haugesund . .	2375	24	539	4463	8	2631	287	-	31	-	2
Holmestrand .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten . . .	96	12	75	129	-	57	70	-	1	-	-
Hønefoss . . .	17	-	33	22	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg . .	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kongsvinger .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø . . .	96	2	14	25	-	5	7	-	3	-	-
Kristiansand .	4747	145	5780	5705	20	3023	4957	-	1	-	19
Kristiansund .	1740	12	-	168	2	5	1	-	1	-	-
Larvik . . .	85	6	47	405	-	17	38	-	1	1	1
Lillehammer .	1106	39	337	6	-	3	-	-	8	1	5
Lillestrøm . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molde . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss . . .	153	-	-	78	-	-	-	-	-	-	-
Narvik . . .	1392	11	501	2139	12	252	602	32	9	-	-
Notodden . . .	465	20	464	266	1	449	33	-	14	1	10
Odda . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oslo . . .	30340	488	8987	2528	6	4217	5091	-	79	7	42
Porsgrunn . .	577	12	830	692	1	519	174	-	15	-	1
Risør . . .	253	13	137	153	-	405	70	-	11	1	5
Sandefjord. . .	625	31	451	854	-	191	268	-	5	1	1
Sarpsborg . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien . . .	1755	59	4647	2435	22	3491	460	-	24	-	33
Stavanger . . .	13537	223	29907	48321	81	11826	964	-	25	-	81
Tinn . . .	672	7	757	830	6	654	92	-	8	-	2
Tromsø . . .	2085	20	610	6598	15	1819	296	55	8	-	3
Trondheim . .	5369	149	1530	627	3	78	1162	9	10	-	44
Tønsberg . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fellesslakteriet	6836	107	26044	1415	12	1543	675	-	6	-	53
I alt (total)	103749	1839	90541	91486	463	51084	17033	118	309	14	390

kontrollveterinærene **utenfor** kontrollstasjonene.

en dehors des bureaux de contrôle).

Tabell E.

Sammendrag av alt i året 1933
(Tableau récapitulatif du nombre)

Kommune	I alt kontrollert							2 n en			
	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekaly	Gjøkaly	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin
Ålesund . . .	5868	41	2507	7763	468	1491	1141	3	71	1	17
Arendal . . .	1927	23	2033	1955	5	2258	513	-	12	1	4
Bergen . . .	31592	348	26011	58036	2611	20170	3581	-	68	4	168
Bodø . . .	1542	3	718	3486	19	800	915	91	6	-	5
Drammen . . .	6633	227	9609	7770	11	6502	1446	2	34	1	12
Fredrikstad Ø. .	457	10	570	199	-	660	40	-	21	-	6
Fredrikstad Ø. .	" V.	3106	46	6495	2677	2506	473	-	19	3	38
Gjøvik . . .	1367	54	2022	1708	-	2121	74	-	8	-	36
Halden . . .	3185	78	4049	1478	-	2129	1112	-	6	-	1
Hamar . . .	1940	112	7710	2920	21	3348	160	-	15	1	61
Harstad . . .	1350	5	359	3092	1	362	576	61	34	-	10
Haugesund . . .	3055	26	2428	7562	105	3430	463	-	49	-	12
Holmestrand . .	479	14	635	414	-	503	28	-	2	-	-
Horten . . .	1768	77	4327	2557	3	2656	329	18	27	-	24
Hønefoss . . .	1323	43	1660	1406	6	1511	150	-	11	-	12
Kongsberg . . .	1427	26	1320	595	2	1188	72	-	10	1	-
Kongsvinger . .	536	30	706	634	-	629	195	-	23	1	8
Kragerø . . .	665	8	648	613	10	1167	119	-	8	-	2
Kristiansand . .	4848	146	5850	5793	22	3164	5061	-	1	-	19
Kristiansund . .	2968	32	1850	5132	107	3141	144	52	17	2	13
Larvik . . .	2539	41	2883	2239	1	1685	310	-	20	1	20
Lillehammer . .	1289	51	2047	2354	534	2055	482	-	19	1	15
Lillestrøm . . .	1283	16	2534	1410	-	1282	234	1	-	-	1
Molde . . .	964	12	634	2094	118	706	433	3	18	-	8
Moss . . .	2204	42	3632	2086	-	1968	629	1	21	5	10
Narvik . . .	1728	11	577	3576	37	352	755	39	11	-	1
Notodden . . .	1196	26	1525	922	2	1491	98	-	36	1	29
Odda . . .	1011	8	742	2886	268	306	502	-	18	4	9
Oslo . . .	51944	1424	124498	158317	7474	42149	38849	-	265	40	1016
Porsgrunn . . .	1454	13	1745	1270	2	1624	299	-	37	-	6
Risør . . .	324	13	212	206	3	559	109	5	12	1	5
Sandefjord . . .	2130	51	3935	1530	-	1618	723	-	12	2	7
Sarpsborg . . .	2631	44	5611	1648	2	3465	669	-	22	2	20
Skien . . .	3180	103	6521	3636	27	5372	616	-	31	-	35
Stavanger . . .	13651	254	33443	49120	106	16167	967	-	32	-	91
Tinn . . .	1138	10	1828	1382	15	1480	150	-	13	-	5
Tromsø . . .	2342	21	750	10068	72	2995	539	120	26	-	4
Trondheim . . .	18836	514	11172	24734	969	14888	1794	57	253	2	177
Tønsberg . . .	4956	70	6642	3184	-	3720	1584	6	37	-	32
Fellesslakteriet	7136	115	26516	1733	12	2764	676	-	6	-	53
I alt (total) . .	197972	4188	318954	390185	13033	166382	67010	459	1331	74	1992

kontrollert ferskt slaktekjøtt.
de viandes examinées en 1933).

klasse					Kassert												
Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr	Hest			Svin			Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr	Vekt i kilogram av kasserte kjøttskrotter	Vekt i kilogram av avfall og organer
96	11	7	11	-	16	7	-	1	4	6	2	8	2	-	-	1815	680
123	6	97	15	-	72	3	-	31	38	-	196	29	-	-	-	1326	357
20	1	6	1	2	-	8	-	8	6	-	3	12	5	1	-	13316	11200
1	-	4	3	-	1	-	-	3	3	-	-	10	2	-	-	986	17
2	1	14	-	-	4	-	-	4	4	-	-	6	-	-	-	1456	2066
6	-	27	-	-	5	-	-	8	8	-	-	19	1	-	-	949	104
-	-	5	-	-	20	-	-	4	4	-	-	31	2	-	-	1420	-
6	-	13	-	-	15	-	-	6	6	-	-	31	2	-	-	1550	750
63	-	13	11	1	13	-	-	6	12	-	-	46	8	1	-	3727	2816
81	3	94	3	-	7	1	-	1	3	-	-	22	1	-	-	3021	1903
-	-	-	-	-	3	1	-	5	1	-	-	14	7	-	-	1479	-
12	-	54	-	-	2	-	-	1	1	-	-	14	-	-	-	1124	7312
5	-	10	1	-	6	1	-	5	5	-	-	13	-	-	-	845	228
-	-	5	-	-	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	651	946
9	-	18	1	-	15	4	-	11	3	-	-	9	-	-	-	2010	110
2	-	10	-	-	21	1	-	7	10	-	-	3	-	-	-	310	296
-	-	-	-	-	12	1	-	5	16	-	-	-	-	-	-	2273	63
28	1	14	-	-	10	-	-	3	3	-	-	35	7	-	-	155	279
2	-	12	-	-	10	-	-	2	1	-	-	15	-	-	-	3436	1781
4	4	25	-	-	8	1	-	2	1	-	-	8	-	-	-	1982	1120
-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	11	3	-	-	1537	254
22	1	25	4	-	18	3	-	9	15	-	-	7	-	-	-	1335	366
-	-	20	2	-	4	-	-	11	-	-	-	3	-	-	-	572	122
32	1	1	7	1	1	-	-	5	5	-	-	23	-	-	-	3500	50
4	-	40	-	-	3	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1340	510
28	4	-	7	-	6	1	-	2	1	-	-	3	-	-	-	234	-
468	13	97	99	-	108	14	-	168	167	194	1137	67	-	-	-	551	183
-	-	17	-	-	3	-	-	4	7	-	-	16	1	-	-	1006	-
6	-	2	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	46094	88092
-	-	6	2	-	8	-	-	5	-	-	-	14	3	-	-	872	337
-	-	39	1	-	16	2	-	5	-	-	-	51	2	-	-	285	131
9	-	39	-	-	7	-	-	1	8	-	-	13	1	-	-	1508	547
1153	-	47	-	-	25	5	-	15	8	7	-	112	2	-	-	2831	300
3	-	3	-	-	22	-	-	5	1	-	-	11	1	-	-	724	770
45	4	6	1	7	10	-	-	8	7	1	2	2	8	-	-	1880	-
257	2	161	7	4	74	11	-	21	72	10	178	-	25	-	-	16994	12856
2	-	12	3	-	32	1	-	10	2	-	22	6	-	-	-	5425	170
-	-	-	-	-	5	1	-	3	1	-	18	-	-	-	870	4200	
2489	52	948	179	15	595	52	394	398	219	2144	149	40	142147	149619			

Tabell F.

De vesentligste årsaker til 2nen klasses stempling og kassasjon av kjøtt i året 1933.

(Causes principales de la classification et des saisies).

Tabell G.

Tønnekjøtt-kontrollen 1933.

(Contrôle sur la viande en tonneaux de 1933).

Kommune	I alt innført, kilogram				Beslaglagt, kilogram				Hvorfra innført
	Heste- kjøtt	Storfekjøtt	Saukjøtt	Orga- ner	Heste- kjøtt	Storfekjøtt	Saukjøtt	Orga- ner	
Arendal . . .	-	1015	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	5817	-	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	-	54865	-	-	-	-	-	Island
	-	-	2900	-	-	-	-	-	Latvija
Bergen . . .	-	8808	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	635	-	242	-	-	-	-	Danmark
	-	5811	-	734	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	-	93346	-	-	-	-	-	Island
Bodø . . .	-	-	-	9306	-	-	-	-	Sverige
Drammen . .	-	-	18932	-	-	-	-	-	Intet innført
Fredrikstad .	-	2250	-	-	-	-	-	-	Island
Haugesund . .	-	-	1344	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
Horten . . .	-	-	10786	-	-	-	-	-	Island
Kristiansand . .	-	5441	-	-	-	-	-	-	Intet innført
	-	-	110423	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
	11738	69668	32346	445	-	9100	-	-	Island
	24402	-	-	-	226	-	-	-	Argentina
	544	-	-	-	-	-	-	-	Finnland
	3969	-	-	-	-	-	-	-	Polen
	40094	5154	4987	109781	-	171	-	-	Kanada
	-	1831	-	41283	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	163	-	-	-	-	-	-	Danmark
	-	-	167542	-	-	-	-	115	Estland
Oslo . . .	-	-	16	-	-	-	-	-	Island
	-	-	-	7	-	-	-	-	Australia
	-	-	-	225	-	-	-	-	Tsjekkoslovak.
	-	-	-	14197	-	-	-	-	Belgia
	-	-	-	3778	-	-	-	-	England
	-	-	-	1924	-	-	-	-	Holland
	-	-	-	13	-	-	-	-	Frankrike
	-	-	-	26745	-	-	-	-	Sveits
	-	-	-	33185	-	-	-	-	Kina
	-	-	-	2859	-	-	-	2	Sverige
Skien . . .	-	-	-	73	-	-	-	73	Tyskland
	-	1995	-	-	-	-	-	-	Jugoslavia
	-	-	24860	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	-	2240	-	-	-	-	-	Island
Stavanger . .	-	1053	-	-	-	-	-	-	Gronland
	-	-	2132	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	-	125674	-	-	-	-	-	Argentina
	-	-	-	220	-	-	-	-	Island
Trondheim . .	-	-	-	1125	-	-	-	-	Danmark
	-	3741	-	-	-	-	-	-	Sverige
	-	70	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	55	-	970	-	-	-	-	Danmark
Ønsberg . .	-	-	112	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
	-	-	-	22	-	-	-	-	Island
	-	-	-	740	-	-	-	-	Sverige
	-	182	-	-	-	-	-	-	Tyskland
Ønsberg . .	-	2639	-	-	-	-	-	-	Danmark
	-	-	8624	-	-	-	-	-	U. S. Amerika
I alt (total)		80747	116328	661129	247904	226	9271	115	75

Bilag.

Nugjeldende (1 oktober 1935) bestemmelser angående innførsel av levende dyr og smitteførende gjenstander. Plakat av 7 november 1930 samt skrivelser fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930, 28 april, 19 mai og 12 desember 1931.

I. Hest og annet til hesteslekten hørende dyr skal det være forbudt å innføre.

Skyss- og trafikkhest, som fra Sverige og Finnland passerer riksgrensen til Norge for umiddelbart etter å vende tilbake, rammes ikke av dette forbud, når hestens identitet godtgjøres.

II. Storfe, sau og geit kan innføres fra Sverige — dog inntil videre ikke fra Malmöhus, Kristianstads, Blekinge, Kronobergs, Hallands, Jönköpings og Kalmar len — så vel til livdyr som til slaktning — dog under iakttagelse av følgende bestemmelser:

A. Livdyr kan innføres etter på forhånd innhentet tillatelse fra Landbruksdepartementet og på nærmere av departementet fastsatte vilkår.

B. Slakte dyr kan innføres på følgende vilkår:

a. Innførselen skal foregå:

- 1) ad nærmeste landevei til Kornsjø stasjon til direkte innlastning i jernbanevogn for videre transport til det kommunale karantenefjøs i Halden eller Oslo,
- 2) pr. jernbane eller skib direkte til Halden eller Oslo,
- 3) pr. jernbane direkte til Trondheim.

b. Dyrne skal være ledsaget av en attest — utstedt av svensk embedsveterinær — som godtgjør at dyrne ikke er eller i de nærmest forutgående 6 måneder har vært angrepet av ondartet smittsom sykdom, og at dyrne kommer fra distrikt, hvor der ikke for tiden optrer eller i de sist forløpne 6 måneder har optrådt sådan sykdom, samt at dyrne ikke i de nærmest forutgående 6 måneder er innført fra utlandet eller fra de til enhver tid for innførsel av livdyr forbudte len.

Dyrne skal være merket eller i attestene således beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.

c. Dyrne skal ved ankomsten føres til den innhegnede, for sådant øiemed reserverte karantenepllass, hvor de blir å undersøke av vedkommende kommunale dyrlæge.

Dyrne skal slaktes i det kommunale slaktehus innen 3 dager etter innførselen — søn- og helligdager ikke iberegnet.

d. Karantenefjøset blir å holde strengt avsperret for publikum inntil slaktningen har funnet sted.

- e. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, opstalling og foring av dyrene samt fjøsets rensning og desinfeksjon m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til å avkreve importøren en av Landbruksdepartementet fastsatt rimelig avgift for hvert dyr.
- f. Landbruksdepartementet bemyndiges til for øvrig å fastsette nærmere bestemmelser angående den heromhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes undersøkelse og slaktnings samt om atester og protokoller.

For øvrig skal innførsel av storfe, sau og geit og andre drøvtyggende dyr være forbudt fra alle land.

Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.

I medhold av punkt X i ovennevnte plakat har Landbruksdepartementet under 28 april 1931 bestemt at foruten fra de i punkt II nevnte len skal innførsel av levende dyr også være forbudt fra Elfsborg len — med undtagelse av landskapet Dalsland —, Skaraborgs og Östergötlands len, og i skrivelse av 23 oktober 1931 er innførsel av storfe, sau og geit forbudt fra hele Sverige.

- III. Svin skal det være forbudt å innføre fra alle land.
- IV. Hund, katt og annet til rovdryslekten hørende dyr skal det være forbudt å innføre fra alle land.

Hund som benyttes til voktning av ren og som i følge med disses eiere eller voktere kommer fra Sverige, tillates innført, hvilket også gjelder, om lappene på flytning til Norge har passert finsk område.

- V. Alle andre pattedyr samt fugler skal det være forbudt å innføre fra alle land.
- VI. Usaltet eller utilberedt kjøtt og flesk samt usmeltet talg skal det være forbudt å innføre fra alle land undtagen fra Sverige og Finnland.

Skrivelser fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930 ble disse varer forbudt innført fra Malmöhus, Kristianstads og Blekinge len og under 28 april 1931 også fra Hallands, Jönköpings, Kronobergs og Kalmar len.

Slaktet fjærfe og vilt er det forbudt å innføre fra alle land undtagen fra Sverige, Finnland og Island.

Rugeegg av høns skal det være forbudt å innføre fra alle land.

Huder og skinn, hvortil ikke henregnes skinn av pelsdyr, skal det være forbudt å innføre i rå, utilberedt tilstand. Det skal inntil videre være tillatt å innføre fullstendig tørrede eller gjennemsalte huder og skinn på betingelse av, at partiene ved ankomsten besiktiges av vedkommende offentlig ansatte eller kommunale dyrlæge og av denne erklæres å være som foran nevnt.

Landbruksdepartementet fastsetter størrelsen av godt gjørelsen til dyrlægen for sådan besiktigelse.

Landbruksdepartementet har i skrivelse av 19 mai 1931 bestemt at renskinn kan innføres her til landet fra Sverige og Finnland uten dyrlægebekjennelse.

Rå eller lettsaltede deler for øvrig av drøvtyggere, hester og svin såsom slakteavfall, muler, klover, uforarbeidede

horn samt hornmel og rasp av horn eller klover, benmel, kjøttfôrmel, blodmel, blod, melk samt naturlig gjødsel fra alle slags dyr skal det være forbudt å innføre, likeså utilvirkede, utilbedrte og urensede hår og børster som ikke i forveien er desinfisert.

VII. Koppervaksiner samt vaksiner og sera til veterinært bruk skal det være forbudt å innføre fra alle land.

VIII. Gress, høi og halm skal det være forbudt å innføre fra alle land. Dog skal sådan innførsel være tillatt fra Sverige på betingelse av, at der medfølger et av offentlig bemyndiget person bekreftet certifikat, som godtgjør at varen er av svensk opprinnelse.

I skrivelses fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930 blev gress, høi, halm forbudt innført fra Malmöhus, Kristianstads og Blekinge len og under 28 april 1931 også fra Hallands, Jönköpings, Kronobergs og Kalmar len.

Videre er det forbudt å benytte gress, høi og halm som emballasje om varer fra alle land, medmindre der medfølger et på behørig måte utfylt certifikat om:

- A. At der ikke i vedkommende land i løpet av de siste 12 måneder har optrådt noget tilfelle av smittsom munn- og klovsyke eller kvegpest. Certifikatet skal være underskrevet av eksportlandets veterinærstyrelse eller av nevnte styrelse dertil bemyndiget person — eller
- B. at det til varens emballering benyttede stråfør på betryggende måte er desinfisert etter av offentlig veterinærmyndighet i eksportlandet godtatt fremgangsmåte ved formalinbehandling eller lignende. Certifikatet skal være undertegnet på tro og love av vedkommende eksportør eller fabrikk.

Disse certifikater skal være bekreftet av norsk konsul eller vedkommende handelskammer eller notarius publicus.

Varer, emballert i gress, høi eller halm, som ankommer uten at nogen av ovenstående certifikater medfølger, tillates kun innført såfremt tollvesenet finner å kunne føre kontroll med at emballasjen brennes. — Alt uten utgift for det offentlige.

Brukte sekker og annen tidligere brukt emballasje av vevet stoff skal det være forbudt å innføre samt å anvende som emballasje for varer fra alle land. Undtagelse fra denne bestemmelse skal kun finne sted i følgende tilfeller:

1. Når den innførte vare er kjemiske kunstgjødningsstoffer.
2. Når innførselen av varen finner sted fra land fra hvilket transporten av varen til Norge sjøverts har tatt en tid av minst 7 uker; det samme skal gjelde om varen i den oprinnelige emballasje underveis har vært gjenstand for omlastning, når varemottageren ved fakture eller skibningsdokument eller på annen måte likeoverfor tollvesenet godtgjør at partiet den hele tid har vært under skibning; det samme skal likeledes gjelde om varen midlertidig har henstått på lager på mellom-plass, når en av norsk konsul bekreftet og på tro og love av selgeren utferdiget attest om, at varen videre ekspedieres i den samme oprinnelige emballasje, forevises tollvesenet på innførselsstedet.

3. Når det ved varens ankomst fremlegges et av nedennevnte certifikater (attester):
- Attest fra offentlig veterinærmyndighet i utførselslandet om at der i vedkommende land i løpet av de sist forløpne 12 måneder ikke har forekommert noget tilfelle av munn- og klovsyke (apthae epizooticae) og kvegpest (pestis bovina).
  - Attest fra vedkommende avsender om at den benyttede emballasje er desinfisert på betryggende måte, godtatt av vedkommende veterinærmyndighet i utførselslandet.
  - Attest fra vedkommende avsender om at den ved forsendelsen benyttede strie (sekker) er originalemballasje som kun har vært anvendt 1 gang, nemlig ved innførsel fra uteneuropeisk land til vedkommende avsender og at sekkene (strien) siden har henligget ubrukt hos ham. Disse attestet må være bekreftet av norsk konsul eller vedkommende handelskammer eller notarius publicus.
4. Ved ankomsten av vareforsendelse fra utlandet, emballert i gammel strie (sekker), hvor ingen attest eller certifikater fremlegges, kan mottageren her i landet av tollvesenet gis tillatelse til:
- å innføre varen mot å brenne den benyttede emballasje under kontroll av tollvesenet uten utgift for det offentlige,
  - under kontroll av tollvesenet og uten utgift for det offentlige å føre vedkommende vareparti på lager for å opbevares der inntil et av ovenstående certifikater (attester) er skaffet tilveie. I motsatt fall må varepartiet lagres inntil det er hengått en tid av 7 uker fra avskibningsdagen.

IX. Redskaper, transportkasser og lignende, der har vært benyttet ved røkt og forsendelse av levende dyr, skal det være forbudt å innføre (returnere) fra alle land, medmindre det godtgjøres ved en av norsk konsul bekreftet, av vedkommende sundhets- eller veterinærmyndighet utstedt attest at de er betryggende desinfisert.

I skrivelse fra Landbruksdepartementet av 12 desember 1931 er ovennevnte plakats punkt IX gitt følgende tillegg:

«Spann, tønner, dunker, kasser o. lign., der har vært benyttet ved forsendelse av rå dyreprodukter som melk, blod, slakteavfall, garveriafall, naturlig gjødsel o. s. v., skal være forbudt å innføre (returnere) fra alle land.»

X. Landbruksdepartementet bemynndiges til:

- Å opheve, forandre eller gjøre tillegg til disse regler.
- Å dispensere fra bestemmelsene i denne plakat og i tilfelle fastsette de nærmere vilkår. Gyldigheten av sådanne dispensasjoner (innførselstillatelser) ophører når der er hengått 60 dager siden deres utferdigelse, hvis ikke anderledes er bestemt i selve innførselestillatelseren. Disse innførselestillatelser skal for øvrig når som helst kunne tilbakekalles.
- Å fastsette betalingen for den etter denne plakat påbudte karantene, veterinærundersøkelse m. v.

XI. Overtredelse av disse bestemmelser er belagt med straff.

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1934 (forts. suite):

- Nr. 31. Norges postvesen 1933. (*Statistique postale.*)
- 32. Kriminalstatistikk 1931 og 1932. (*Statistique de la criminalité pour les années 1931 et 1932.*)
- 33. Mylnor og kvernar i Noreg. Etter uppteljingar i 1927—29. I. bolken. (*Moulins en Norvège. D'après recensements dans les années 1927—29. I.*)
- 34. Det civile veterinærvesen 1932. (*Service vétérinaire civil.*)
- 35. Norges handel 1933. (*Commerce.*)
- 36. Dødelighetstabeller for det norske folk 1921/22—1930/31. (*Tables de mortalité selon les expériences 1921/22—1930/31.*)
- 37. Industriarbeidertrygden. Ulykkestrygden 1931. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 38. Svineholdet 3. april 1934 og 1933. (*Élevage de porcs. Recensement du 3 avril 1934 et 1933.*)
- 39. Norges fiskerier 1932. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 40. Folketellingen 1. desember 1930: VI. Folkemengden fordelt etter livsstilling. (*Recensement du 1er décembre 1930: VI. Population répartie par profession.*)
- 41. Norges private aktiebanker og sparebanker 1933. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1933.*)
- 42. Norges bergverksdrift 1933. (*Mines et usines.*)
- 43. Landbruksareal og husdyrholt 1934, Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1934. Recensement représentatif.*)
- 44. Norges industri 1933. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 45. Skolevesenets tilstand 1929—32. (*Instruction publique.*)
- 46. Forsikringsselskaper 1933. (*Sociétés d'assurances.*)
- 47. Folketellingen 1. desember 1930: VII. Inntekt og formue etter skatteligningen 1930—31. (*Recensement du 1er décembre 1930: VII. Revenu et fortune d'après la répartition de l'impôt 1930—31.*)
- 48. Rekruttering. (*Recrutement.*)
- 49. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1932. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)

Trykt 1935:

- Nr. 50. Meieribruket i Norge i 1933. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1933.*)
- 51. Syketrygden 1933. (*Assurance-maladie.*)
- 52. Norges jernbaner 1933—34. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 53. Norges kommunale finanser 1932—33. (*Finances des communes.*)
- 54. Private funksjonærers lønningsforhold i oktober 1934. (*Traitements des fonctionnaires privés dans le mois d'octobre 1934.*)
- 55. Telegrafverket 1933—1934. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 56. Norges postverk 1934. (*Statistique postale.*)
- 57. Kommunevalgene 1934. (*Élections en 1934 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 58. Norges handel 1934. (*Commerce.*)
- 59. Sjømannstrygden 1932. Fiskertrygden 1932. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 60. Industriarbeidertrygden. Ulykkestrygden 1932. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)

- Nr. 61. Folketellingen 1. desember 1930: VIII. Hovedoversikt over livsstillingsstatistikken.
— Folkemengden fordelt etter livsstilling, alder og ekteskapelig stilling. (*Recensement du 1er décembre 1930: VIII. Aperçu principal de la statistique de professions. — La population répartie par les professions, l'âge et l'état civil.*)
- 62. Folketellingen 1. desember 1930: IX. Barnetallet i norske ekteskap. (*Recensement du 1er décembre 1930: IX. Fertilité des mariages norvégiens.*)
- 63. Folketellingen 1. desember 1930: X. Boligstatistikk. (*Recensement du 1er décembre 1930: X. Statistique d'habitation.*)
- 64. Norges Brandkasse 1932—1934. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 65. Pelsdyrtellingen 1. september 1934. (*Élevage des animaux à fourrure du 1er septembre 1934.*)
- 66. Norges private aktiebanker og sparebanker 1934. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1934.*)
- 67. Det civile veterinærvesen 1933. (*Service vétérinaire civil.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1935. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)

Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)

Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926.
(*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges handel» er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:
Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934.
Norges handel 1911—1915, 1921 og 1929.

23. september 1935.